

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 7—Vol. LVIII.

Friday, 19th February, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

ADMISSION TO HIGH SCHOOLS

CHAOS MUST NOT OCCUR AGAIN

(By A Special Correspondent)

THE admission of children into the high schools continues in a manner and fashion completely hostile to the best interests of all concerned—first the children, then the school and finally the parents. Even now it is not clear what exactly is happening. On the one hand the grantees of two aided high schools have exercised their right to admit those children whom they wanted, thus riding rough shod over the merit list prepared by the Natal Education Department. The principal of one religious school has also exercised the right of admission and so tore to shreds the merit list. Principals of Government high schools were given lists of children they could admit. In the process many unfortunate children suffered. It is pre-eminently necessary that this state of affairs is not repeated next year and steps should be taken to this end.

THE system of admissions, continues our special correspondent, favoured many and worked against many others. The position now is that many children who were on the top and in the middle of the list are either unable to get places at school or have given up trying while many at the bottom of the list have got into a school because they belonged to that section of the community acceptable in the aided high schools.

Other points in connection with the admissions are:

1 Parents are entitled to ask, "what is the merit list?" The Standard Six Continuation Certificate states clearly that the holder has qualified for admission into a secondary school. Why then should there be a merit list? Parents are of the opinion it is not merit lists which should be prepared but that extra accommodation should be found.

2 Grave injustice has been done to many bright young pupils simply because they have not excelled at Arithmetic. Those who did well in English at the Standard Six Examination were high up on the list while others whose aggregate might have been better were lower on the list because English and Arithmetic marks only were considered. This is wholly unjust and iniquitous. In any case Arithmetic is dropped after Standard Eight, while subjects like history and geography are taken up to the matriculation level.

3 There has been reckless

disregard for the feelings and sentiments of the Indian people in the manner in which children have been shovelled around from school to school. When they wrote the Standard Six last December they filled forms indicating the school of their choice. Many simply put one or two schools, in the belief that if they did not get in at one they would at the next.

It has so happened that both the schools of their choice were filled and so they go without high schooling. On the other many children, though lower down on the merit list, have got in because they chose a school where the initial demand was not so great. Children were sent around from school to find out where they would be admitted.

Indian Heads Meet Education Chief

IT is understood that some principals of Indian High Schools met the Director of Education during the week and discussed, among other things, their status as school principals. It is believed that they referred to the unpalatable state of affairs where at conferences of school principals, grantees and N.E.D. officers they were made to appear to be no more than clerks. No details are available.

NEHRU LIKELY TO VISIT EAST AFRICA

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI.—If, as is widely reported in Nairobi, the Indian Prime Minister, Mr. Nehru visits East Africa on his way to London for the Commonwealth Prime Minister's talks in May, he would be doing a timely service to the large Indian community. Political circles in Kenya feel that his visit to East Africa would have a sobering effect on extremist African opinion.

Arab Leader Recalls Favour By Gandhi

(“Indian Opinion” India Service)

High School: Survey And System Wanted

THE Indian Education Committee and the Natal Indian Teachers' Society would do the community a great service if they would immediately summon a small conference of leaders of thought in Indian education and of men directly connected with Indian education to discuss ways and means to devise the most equitable system for admissions into high schools, writes our special correspondent.

The immediate task is to carry out a survey of the number of children who will be requiring accommodation in the high schools next year. This must be done now, as is being done in the case of European children. It will not be difficult to determine this. The Natal Provincial Administration must be informed of this and asked to make arrangements to accommodate this number.

There is no need for a merit list. If the child has obtained a continuation certificate then that child must be given the opportunity of going to a high school. Whether he or she is fit for it is another matter.

Next, the conference can discuss the best system of admission into high schools as a stand-by in the event of the NPA failing to provide the necessary accommodation—a not unlikely thing.

NEW DELHI.—The humility and gentle nature of Mahatma Gandhi was recalled by Mr. M. Abushady, the leader of the United Arab Republic Small Savings delegation.

The incident occurred when he met Mahatma Gandhi in Delhi in 1947. He had come to India as a representative of the Egyptian Commerce Ministry to secure from the Government of India jute, a relatively scarce commodity during the post-war period for Egypt.

Having failed in his initial attempt to secure the supply from the Government, Mr. Abushady called on Mahatma Gandhi as a last resort. When he went to see him, Mr. Abushady had to wait outside for an hour, as Mahatma Gandhi was engaged in a discussion with the Prime Minister, Mr. Nehru.

Later when he told Mahatma Gandhi about his difficulty Gandhi replied “I am a nonentity. How can I be of any help to you?”

One whose guidance was sought by the Prime Minister himself was surely an important person, Mr. Abushady replied.

Gandhi then said: “Go to our Commerce Ministry. If you don't get your supply within three days, come back to me.”

Mr. Abushady succeeded in his mission.

Indian Opinion

FRIDAY, 19TH FEBRUARY, 1960

Group Areas And Leaders

NEXT week the Group Areas Board meets in Durban to consider the points of view of the people who have been affected by the proclamation of last June. It is now a trite observation to say that the Group Areas Act strikes hardest at the Indians. Ever since their arrival in this country Indians have been subjected to systematic persecution and harassment and the steady diminution of their rights. First to go were their political rights; next they were hemmed in one province. In recent years they have been faced with the prospect of becoming a landless, poverty stricken people driven against the wall and back into the position of semi serfs out of which they have emerged by means of their valiant efforts. In addition to this they are not only affected by the prejudice which operates against the employment of Indians but the job reservation lunacy of the Government is further impoverishing them. In spite of all this they have managed to keep their heads above water.

Fifty years ago when the Indian people of the Transvaal were faced with a vicious threat against their livelihood and honour they had a leader who staked his everything into a struggle, and had following him large numbers of people. That man was so great that he went on to win renown and fame elsewhere and after his death he has been almost deified. Such was his stature. Unfortunately, the Indian community is today leaderless. About fifteen years ago the young trade unionists of the community took over the leadership of the Indian community, launched passive resistance with a great deal of show and pageantry and watched the struggle die ingloriously. Six years later they were associated with the Defiance Campaign but when the Minister of Justice put up the penalties, the Indian leaders dispersed quietly from the scene. Now the community gets an occasional press statement from the President of the South African Indian Congress. Of action there is nothing. Yet if ever there was opportunity for action it is imbedded in the present situation. The question is: Does the community have leaders who can by personal worth and example show the way?

Ba

 N February 22, 1914 there passed away a shy, reserved unassuming woman—in every respect the embodiment of all the ideals of Hindu womanhood. She was Kasturba Gandhi, the wife of Mahatma Gandhi. Her life was completely overshadowed and dominated by the greatness of her husband. Very few people know anything about her. Nevertheless she was a vigorous and forceful part in the life of the Mahatma and presided competently over her household. Gandhi might be Mahatma to all the world but in her home she was the presiding genius and a force to be reckoned with. This much the Mahatma himself has admitted. She was in a quiet a great woman, worthy of emulation by all the women in our community and on the anniversary of her passing we pause awhile, recall her revered memory and, inspired, move on to the task ahead.

* The Ethics Of * Passive Resistance

(PRIZE WINNING ESSAY—1908)
(FOURTH INSTALMENT)

By M. S. MAURICE

EDITOR'S NOTE: In January 1908 when the Indians in the Transvaal were employing "passive resistance" against the law which required every Indian in the Colony to register and carry a permit authorising him to reside in the Transvaal the *Indian Opinion* organised an essay on "The Ethics of Passive Resistance." It must be remembered that the deliberate defiance of unacceptable laws was being used for the first time as a political weapon under the direction of Gandhi. Four essays were received and judged by Rev. J. J. Doke, Minister of the Central Baptist Church. The first prize was awarded to M. S. Maurice, "Bon Espoir," Moltveno Road, Claremont, Cape Town. "Mr Maurice," said the notice announcing the award "is an Indian gentleman." We reproduce below the fifth instalment of the essay. The fourth instalment appeared in our last week's issue.

Most men of our day account Count Tolstoy a paradox. By common admission, however, he is a great thinker, if not quite a seer. He has certainly probed into the depths of humanity. He has laid bare many of the human follies and foibles. Upon war as upon capital punishment he look with the deepest horror. An extremist he may be, yet is he a realist—a rationalist. Passive resistance is almost a fetish with him. "We can suffer, we might not break the law. Men do far more harm and inflict far more injury on one another by attempting to prevent evil by violence, than if they endured evil patiently. Besides, have you ever considered that it is only by suffering pain, torture, misery and death that you are able to convert men? Do you think Christianity made its way in the world by preaching? Bah! No such thing. No one was ever converted by preaching. What converts men is not preaching but martyrdom. It is only when men see other men—weak, sensitive, comfort-loving men like themselves—taking joyfully the spoiling of their goods, rejoicing persecution, and going gladly to death for their faith, that they begin to believe there is something in it. No one ever believes in the truth of anything till he sees that someone is willing to die for it. The prison, the stake, the gallows—these are the great arguments which convince men. And if you refuse to submit to these punishments, you destroy your only chance of converting men to your faith."

Count Tolstoy explicitly lays it down that all punishments are in their nature persecution. "If you say a man is a trouble and a nuisance to his neighbours, remember that the best of men have

been so regarded. Do you think that Christ was not considered as a great nuisance and a trouble by his brothers? The household went on quietly until he began to make a stir."

Tolstoy and Thoreau appear to agree in the matter of civil disobedience: they seem to be at one in regard to the claim of conscience on the individual soul. Yet far be it from me to claim human perfection for either of them: they are merely men of advanced thought in the domain of reason; their intellectual pre-eminence claim respect from us for their ideas. Tolstoy holds peculiar views with regard to Christianity. There is much in them which we may discard as inconsistent with his own writings. Still we must admit that there is wisdom in most things he has said. Christianity to him is a broad humanitarianism; Christ a supreme Rationalist; he subordinated everything to the inner light—"the light that is in you"—that is, the light of reason. This is the deduction upon which all philosophers and moralists base their passive resistance to constituted authority—the conflict of reason with the surrender of conscience.

I think I have now made it clear that passive resistance, as an honourable weapon in extremis to those who are subject to, physical force, has high, if not divine, sanction for its exercise. Its ethics in governments and communities of men are plain, and unmistakable. I have referred Socrates and Plato, to Christ, and to modern morality. Going further back to antiquity, we find Confucius indicating in his moral code the dividing line between active disobedience and passive

(Continued on page 57)

Paper Pleads For Easing Of Provincial Barriers

COMMENTING on the Bill which proposes to make some changes in the laws regarding the settlement of Indians in the other provinces, "The Natal Mercury" (Tuesday, February 16, writes. The Bill, however, does not go to the root of the Indian question. Most of the Union's Indians were born in the Union and are South African citizens. Yet they are deprived of political and other rights, and in the main are corralled off in one small corner of the country. There is force in the argument that all inter-Provincial barriers should be removed so that Indians can move freely within the Union—450,000 in the midst of a total population of 14,673,000. It cannot surely be contended that integration on that modest scale can disturb either the economic or the social stability of the country as a whole.

THE rest of the editorial reads. The Immigration Amendment Bill is of more significance than would appear at first sight, particularly in regard to the Indian population. As the law stands Indians have not the right of free movement, with the result that the bulk of the Indian community is confined within the borders of Natal. Indians may not move from one Province to another permanently, and they may visit other centres only on permit.

The total Indian population of the Union is 450,000, of whom 369,000 are resident in this Province. The problem, therefore, is clearly confined to Natal, and it is interesting to note that Natal's Indian population today is almost exactly double what it was in 1936. It is a reasonable calculation that in the next 24 years the Indian population of Natal will be not less than three-quarters of a million if no fundamental change is made in the law of domicile.

How Long

How much longer is the present prohibitive domiciliary restriction on Indians to last? To let the position drift on is simply to ignore the logic of facts so that ultimately Natal will find herself faced with an impossible situation. It is unrealistic for Government spokesmen to suggest that the Indians are no part of the indigenous population of the Union and should be treated as such.

The new amending Bill, while it contains no provision changing the principles of the Immigration Regulation Act of 1913, does make some not unimportant concessions to Indians. For example, the Minister of the Interior is to be empowered to issue a permit to an Indian to change his place of residence from one Province to another permanently. The effect of this would be to remove the hardship in such cases where an Indian woman in Natal, married to an Indian in the Transvaal, is given a temporary permit to remain in the Transvaal and then

must return to Natal after three years.

It is reasonable to accept the Minister's assurances about the application of the new Bill, although it could be applied in such a way as to prejudice the interests of Natal, i.e., by pushing as many Indians as possible from the other Provinces into Natal.

World Religions Conference

("Indian Opinion" Service)

CALCUTTA — The World Fellowship of Religions sponsored by H. H. Jain Muni, Sushil Kumarji Maharaj held its Second Religions Conference at Calcutta on the 7th, 8th and 9th February, 1960.

The Working President of the World Fellowship of Religions is Sant Sri Krupal Singhji Maharaj, the noted religious preacher and humanitarian of India.

Among its patrons and well-wishers, mention may be made of Dr. Rajendra Prasad, Acharya Vinoba Bhave, Sri Jawaharlal Nehru, the late Maulana Abul Kalam Azad, Sri C. Rajagopalachari, the late Dr. Bhagwan Das, Sri K. M. Munshi, Dr. S. Radhakrishnan, Acharya Shri Tulsi and Sri Anantbasayanam Ayyangar. Seth Achal Singh, M.P., is its General Secretary, Dr. Kalidas Nag, President, and Mr. J. S. Lodha, General Secretary of the Eastern Zone.

Dr. S. Radhakrishnan, Vice-President of India inaugurated the Conference.

It is the objective of the World Fellowship of Religions to bring into close contact the various representative heads of religions, spiritual and humanitarian organisations not only of India but also Europe and America, enabling them to chalk out a common programme to strengthen the forces of human brotherhood, unity and peace based on the teachings of saints and seers who have sung the sweet melodies of universalism for the progress and elevation of man.

City Hall Meeting Condemns Group Areas

THE mass meeting convened by the Natal Indian Congress in the Durban City Hall yesterday evening (Thursday, February 18) strongly condemned the Group Areas Act and expressed its strongest opposition to the injustices perpetrated under that Act.

In a statement issued before the meeting the Natal Indian Congress said: We are certain that Durban does not want to see mass uprooting of settled communities. The European residents of the main line suburbs were up in arms when the areas there were suggested for Indian settlement.

"Obviously Group Areas is undesirable and the expulsion of non-White peoples from settled and built up areas to underdeveloped and barren areas cannot be countenanced by civilised peoples. Thousands of our people are threatened by the proclamation of June 6th, 1958, and on 22nd, February 1960 the Group Areas Board will hear the inquiry into the Central Durban and Grey-

ville Areas where many millions of pounds worth of property are involved."

Will Not Return

In a call to the Indian people on the eve of the mass meeting Dr. G. M. Naicker, the President of the South African Indian Congress said:

"We have proudly become the people to commemorate 100 years of the settlement of our fore fathers in this country and it is only right that we should proclaim to the City of Durban, to the Group Areas Authorities and to rest of the world that we will not return to primitive conditions of living and become reservoirs of cheap labour.

"We will continue to fight Group Areas in the law courts and politically. Apartheid is a vicious, rapacious policy and Group Areas is one of its declared cornerstones. We will do everything within our power to defeat apartheid.

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

DYNAMIC LEADER IN AFRICAN POLITICS

THE MAN EX-CHIEF ALBERT LUTHULI

"LAST MAY," says a statement issued over the name of Mr. Richard W. Silas, Secretary of the American Board Mission to South Africa, "the newspapers announced that ex Chief Albert J. Luthuli had been banned for a period of five years. At that time a good many people rejoiced that a troublesome person had been thus restricted, while others were rather indifferent to the event. Yet most of these people knew little or nothing about Chief Luthuli other than the fact that he was leader of the African National Congress. In the intervening months, little has been said about him in the press, and most of us have forgotten him. But he is still banned. The fact of his restriction is as real and immediate to him today as it was when the ban took effect on June 21st."

THE statement continues:

We believe it is important that the public know what kind of man Chief Luthuli is. He is, of course, a former chief, a dynamic leader in the world of African politics. He is also, however, a Christian—a fact which is frequently forgotten. He was born and reared on the American Board Mission station at Groutville, Natal, the grandson of the first convert to Christianity at Groutville. From an early age he was taught the Christian message and felt its power in the community. Hence he quite naturally became a strong and active member of the Bantu Congregational Church (of the American Board).

When his schooling was complete, Chief Luthuli decided to serve his people and his Church at the same time, by becoming a teacher at Adams College, Natal. There he taught for many years, training his students in both the academic subjects and Christian discipleship. When he left Adams in 1936 to become Chief at Groutville, he continued to be an active Church member and to serve the Church in a number of important ways.

For many years he held the highest position in the Church as chairman of the executive committee (Jmlomo) and of the annual assembly of the Bantu Congregational Church. He was a member, and for two years president, of the Natal Missionary Conference. In 1938 he went to Madras, India, as one of the three Africans from this country to be delegates to the great International Missionary Council gathering there, one of the great world wide church gatherings of this century. And in 1947 he visited America, sponsored by the American Board, and spoke in many churches there. More recently he has been a member of the Executive of the Christian Council of

South Africa. Seeking to set out his Christian convictions and to serve his Church as fully as possible, Chief Luthuli has become one of the distinguished leaders of the South African Church.

It is partly as a result of his Christian faith that Chief Luthuli became involved in political affairs. As a Christian he believes that God, and therefore the Church, is concerned with the whole of man's life, social and political as well as personal. He also believes that if he can serve his people and improve their lot, he must do so. Therefore he became increasingly concerned with political and social matters, and joined the African National Congress.

Moderate Course

It is important to remember that Chief Luthuli has consistently advocated a moderate course of action within Congress circles. He believes that violence is wrong—and it is significant that when he issued a pamphlet condemning violence during last winter's disturbances in Natal, it met with considerable response among the African people. He supported the non-violent Defiance Campaign in 1951, not because he rejoiced in breaking the laws of the land, but because he believed that this was a truly "non-violent attempt to persuade white South Africa not to commit suicide."

Since the failure of that campaign, and his removal from this citizenship, he has continued to defend the non-violent way in spite of some criticism of that way among some African leaders. He has continued eloquently to defend the way of moderation. While more and more African politicians have swung toward black African nationalism, Chief Luthuli has stood for co-operation with the white

ONLY ASPECT THAT JARRED

S.A.I.C. President On Mr. MacMillan's Views

COMMENTING on the views expressed by the British Prime Minister, Mr. MacMillan, on South African Affairs, Dr G. M. Naicker, the President of the South African Indian Congress said in Durban "We naturally were all anxious to hear what political message the British Prime Minister had for all South Africans. His speech to Parliament must have a tonic effect for all political groups in South Africa. In the last few years the Afro-Asian Powers have made their influence keenly felt in international affairs and it is indeed heart-warming that Macmillan recognises this trend and the important role it was to play in the future of world history. Only one aspect of the Prime Minister's speech jarred as far as we are concerned. He did not meet Congress leaders in South Africa to know and understand their point of view and the Congress struggle for full democratic rights in South Africa.

DR Naicker added: "He (Mr Macmillan) may be aware of the plight of the non-white peoples. This is to be inferred from his criticism of the Union Government policy. But we do feel that it was unjustifiable for him to criticise and condemn the economic boycott."

"He has failed to recognise that this is a weapon being wielded in support of the struggle for freedom and liberty in South Africa.

"We are not unmindful of the fact that the British Labour Party which is in opposition to his Government has initiated the economic boycott in Great Britain.

"Had he met Congress leaders and heard our point of view like he heard the leaders of the Nationalist,

United and Progressive Parties and the Liberal Party he would have thought twice about speaking of the economic boycott in a Parliament different from his where he cannot be attacked by any group.

"Were a similar criticism made of the economic boycott in the British Parliament we have no doubt that the Labour Party would have lashed out an attack against Macmillan and his Government.

If Mr Macmillan is sincere about his criticism of South Africa's policy which is adrift from world trends then we should like to see his Government support the Afro-Asian Powers at the United Nations in their condemnation of racialism."

Mr. K GETS A WARM WELCOME

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI—The Soviet Premier, Mr. Nikita Khrushchev, was given a warm welcome by the people of Delhi on his arrival here on February 17, on a five day visit to India, his second in four years.

Thousands cheered as the distinguished visitor, accompanied by President Rajendra Prasad and Mr. Nehru, drove in State through 73 miles of gaily decorated streets from the airport to the Rashtrapati Bhavan.

There was a wave of applause as Mr. Khrushchev appeared on the gangway. Dr. Prasad, Mr. Nehru and Dr. Radhakrishnan came forward to greet the Premier as he stepped down.

man in a genuinely multi-racial society. Because of his moderate views, Luthuli has not always been fully supported by all Congress leaders—but he has nevertheless remained loyal to his convictions.

Chief Luthuli has, of course, been banned before. But this is a longer and stricter ban than those served on him earlier. For a period of five years he is forbidden to attend any gathering of people called for a common purpose. During that period he is also forbidden to leave the magisterial district of Lower Tugela—an area extending along the Natal North Coast from a point north of Tongaat to the Tugela River, and reaching inland about twenty miles. These are the restrictions placed upon this man—the moderate leader and responsible Christian who has sought faithfully to serve his people.

COMMONWEALTH CONFERENCE SUGGESTED

RECOGNITION OF INDIA'S MEDICAL DEGREES

(By A Special Correspondent)

THE question of the recognition of Indian medical degrees overseas was discussed at the 52nd Session of the Medical Council of India. South African students who go to India to study medicine have very often found themselves in difficulties because there are no direct reciprocal arrangements between India and this country on the question of the recognition of medical degrees. The following views expressed by C. S. Patel, President of the Medical Council of India will be of interest to South African Indians. He has suggested the convening of a Commonwealth Conference of competent authorities to bring about proper reciprocal relations in the matter of recognition of medical qualifications on a direct basis.

Dr. Patel, who was presiding over the 52nd session of the Council, said "Medical science knows no barriers, geographical or political, and the conference of Commonwealth representatives would form a nucleus for bigger conferences in future of all other countries."

This he added, would not only create the much-needed understanding but bring the various countries closer to each other and enable them jointly to promote the interest of medical research, medical education and medical practice for the good of mankind.

Dr. Patel said he wanted direct reciprocal relations in the matter of recognition of medical degrees because "our experience has amply proved that indirect reciprocity is unworkable and detrimental to the recognition of Indian degrees abroad."

"Difficulties"

He referred to "the difficulties" experienced in getting Indian medical degrees recognised by the General Medical Council of the U.K. in the same way as they had been recognised under the Indian Medical Council Act.

India To Buy Guided Missiles

('Indian Opinion' India Service)

NEW DELHI—India, according to British Aircraft Industry sources, is negotiating the purchase of guided missiles and the latest long-range radar detection equipment to strengthen the country's air defences.

The Bristol Aircraft Company and the Decca Radar Company are in touch with the Ministry of Defence and the Air Headquarters, New Delhi, regarding the sale of these equipment.

Dr. Patel said "India is now an independent country and it behoves us to see that reciprocity in the matter of recognition of medical qualifications is not to be dependent on recognition through any body or an agency other than the Medical Council of India."

The stand of the Medical Council of the U.K. Dr. Patel said was that they would accord recognition only after they had satisfied themselves in regard to each degree. They would not agree to the proposal of the Indian Council to recognise automatically all the qualifications included in the First Schedule to the Indian Medical Council Act, 1956.

Dr. Patel said relations between India and the United Kingdom in respect of reciprocity of recognition of medical qualifications were governed by Section 120 of the Government Act, 1935. Although that Section placed India and the United Kingdom on a reciprocal footing, it was not open to the Medical Council of India to refuse to recognise any United Kingdom medical diploma even on the ground that the diploma did not furnish a sufficient guarantee of the possession of the requisite knowledge and skill.

The Position

The position, therefore, was that while Indian Council recognised all the British qualifications, Indian qualifications were not so recognised by the General Medical Council of the United Kingdom. Dr. Patel regretted that the General Medical Council could also not see their way to giving retrospective recognition to some Indian qualifications in the same manner as they had been recognised under the Indian Medical Council Act.

Dr. Patel said the Indian

Medical Council were now trying to explore all possible avenues to establish reciprocity for recognition of medical qualifications with West Germany and America. The question of reciprocal recognition between India and West Germany have now entered its final stage, he said.

Admission Rules

In regard to the rules for admission of students to the various medical colleges the Council Dr. Patel said, had accepted recommendations of its sub-committee that 45 per cent marks obtained at the Intermediate Examinations in science should be the minimum required either for admission to a medical college or even for the eligibility to sit at any special competitive examinations for the purpose of admission except in the case of Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

This decision had now been conveyed to the Central Government as also to all the State Governments, universities and medical colleges for their information.

India Is Planning**Compulsory Rural Work For Doctors**

('Indian Opinion' India Service)

NEW DELHI—The Prime Minister, Mr. Nehru, has suggested that newly qualified doctors should serve in the rural areas at least for a specified period before embarking on private practice. According to Dr. C. S. Patel, the President, the Medical Council of India has already given a practical shape to this suggestion.

It had already recommended to the Central and State Governments that while selecting the candidates for admission to medical colleges, they would introduce a system of undertaking from the students that they should serve for a period of three years as directed by the Government in the rural areas or otherwise on a scale of remuneration commensurate with their qualification.

The Council had received the replies from the various universities, medical colleges and Governments on this recommendation. After further consideration of these replies the Council would place its final recommendations to the Central Government for their approval.

B-I**Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay**

S. S. Karanja due 29th February. Sails 5th March.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without	food	£92-0-0
Second "	"	"	"	£60-15-0
Third "	"	"	"	£31-10-0
Ordinary				Special
Non-Vegetarian	£5-5-0			£10-18-0
Vegetarian	£4-17-0			£10-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.) Ltd.390 Pine Street,
Telephone 20432,— Durban.
Tel. Add. "KARAFAT."

THE PRESENT IS A "COCKEYED SYSTEM" SO

JAYAPRAKASH NARAYAN PLANS A NEW POLITICAL ORDER

(CYRIL DUNN in "CONTACT", SOUTH AFRICA'S NON-RACIAL REVIEW)

NEW DELHI.—A plan for a new political order in India in which there will be no Prime Minister, has been drawn up by Jayaprakash Narayan, who, until a few years ago, many Indians thought was the one man able to take the place of Jawaharlal Nehru.

Ever since India became free, Nehru has held a unique place in the life of the country. He has kept millions of bewildered and anxious people together, not by his policies (with which many Indians disagree), but by his personality.

There are those who believe that Nehru's isolation has been necessary as an eminence visible and reassuring to everyone. But a wise man has compared the Prime Minister with India's huge and sacred banyan tree, an auspicious growth in itself, but not one in whose shade anything else grows to any great height. And this is a matter about which many Indians, looking towards the future, are unhappy and unconcerned.

WHO is to succeed Nehru gives more exercise to the Indian mind than other political questions, and none seems more hopelessly unanswerable. Jayaprakash Narayan, a graduate of Wisconsin University, once a Marxist and then a Democratic Socialist, withdrew from party politics altogether six years ago to conceive a new Indian policy in meditation and fasting. Now he has come out with a solution for the problem and the solution is to abolish it.

This drastic reformer is a man of the same magnetic sort as Nehru himself, commanding in India a similar veneration. But Narayan himself rejects this kind of leadership as wrong for India. His new society, which he calls Communitarian, would turn the present arrangement upside down. Disordering the existing political hierarchy completely, it would confer an almost absolute political power upon the people of each Indian village.

India is essentially a rural country. There are big cities, of course. Generally speaking, they are overcrowded, chaotic and unclean. But they are also the seats of power in which an "educated elite" of about 400,000 pretty well dominates the lives of 400,000,000 people.

A Cockeyed System

Narayan thinks this a cockeyed system, unjustified, unworkable, and bound to fail. He says the real communal life of India is to be found in its 600,000 villages, where 80 per cent of the people still live.

He does not pretend to discover anything ideal or even attractive in these insanitary rural junk heaps. He agrees that the villagers are usually supine in their equal and

apathetic about India's great plans for reconstruction. And he says this is because they are not allowed to "participate", that benefits are offered to them only by government officials who do not belong to the village community, and more often than not despise it. And for this he blames the system of parliamentary democracy India has inherited from the West.

Narayan holds this to be all the more deplorable because for centuries, he says, "the little village republics" of India were vigorous, proud and very nearly self-sufficient. Their democracy was so stable and efficient that no invasion ever very seriously disturbed or changed it—until the British came. Then an irresistibly powerful bureaucratic system crushed it out of existence and so left India with a multitudinous peasantry which is lost and dazed, and which must be roused again if India is to become, in freedom, a great and living nation.

Decentralisation

So Narayan proposes the total decentralisation of democratic power. Each village community will govern itself, with no interference of any kind from above. In regional groups they will aim at economic self-sufficiency. But the council which controls the region will have no right to intrude upon the political freedom of the village. What is now a pyramid of power reaching up to Nehru and all the Ministers will become a system of "oceanic rings", each represented by a council bigger only because its area of responsibility is bigger, but not in any sense more powerful. The last ring of all will be the National Council, which will look after foreign relations, defence

and so on, but will have virtualy no say in domestic affairs.

In this new system there will be no political parties, because they cause conflict, and so no democratic elections, which are an expression of conflict. Council members will be chosen "by general agreement", as they were in ancient India. Where this plan breaks down, the candidates for office will simply draw lots.

Narayan believes that people can lead free, full and happy lives only if they belong to small groups and run things themselves. Fragmentary power delegated to them by an all-mighty Top is no use. He regrets that "the monstrous cities" cannot now be demolished but he hopes that no more will be allowed, and he sees the salvation of the existing ones only in their conversion into federations of small communities.

This reformer rejects communism simply because it has failed everywhere in the world to give the common man what it promised him. He also rejects western democracy, partly because he thinks it ignores the true nature of human society, but mainly because it is based upon economics of materialism and so upon the belief that man becomes happier only as he acquires more and more. In Narayan's communitarian India the people will share whatever they produce and will voluntarily limit their wants.

Impossible Past

Narayan denies that he has a Simple-Lifer bent on taking India back into some impossible bucolic idyll of the past. His small communities will not remain the squalid, smelly villages of contemporary India, he will simply use them as the basis of his decentralised reconstruction because by happy historical chance they have survived physically, even if their old character has been destroyed. He by no means rejects modern technology. Indeed, he argues that atomic energy makes his plan possible, because with this as a source of power, small but highly effective industrial units can be built anywhere. His small communities, he says, will be agro-industrial and urbo-rural.

In India, such a plan, coming from a man who already commands so much authority, may well cause quite a stir, especially now. Almost every Indian is a

villager at heart, never wholly forgetting his small ancestral home in the countryside. It is universally agreed that the village represents "the real India" and that, in spite of all her current and gigantic efforts, India will get nowhere unless the enthusiasm and understanding of the village people can somehow or another be awakened. There is, moreover, an obvious uneasiness, even in the "educated elite", about immense five-year plans which so many authorities believe will never overtake India's ever-growing population and which, even after the third plan, will still leave millions without work or a real share in society.

Strayed Away

Above all, Indians regret that at some point those in authority strayed away from the simple idealism of Mahatma Gandhi that spare and self-denying saint in a loin-cloth who won for Indians their freedom. No doubt many of today's great Ministers of State are altruistic men, giving themselves to the service of the people. But there are others whose sole aim is patently their own aggrandisement. Against their neglect of their duty towards the common people, and its effect on the national unity and morale with which alone India may hope confidently to meet the threat from communist China, there has lately been a great wave of anger and disgust, even inside Nehru's Congress Party.

These men wear the Gandhi cap and the simple dhoti, but they drive through the mud villages of India in great cars, flying self-important flags, and armed sentries parade wherever they and their families spend the night.

Set beside such Ministers as these, Jayaprakash Narayan has obvious virtues. With that modern saint, Vinoba Bhave, he belongs to the *sarvodaya* movement, which seeks to bring about the rise and the good of all by co-operation, sharing and love, and to which 5,000 middle-class Indians have already dedicated the whole of their lives. Narayan wants this army of selfless volunteers to be enlarged to hundreds of thousands.

And he thinks Pandit Nehru should now resign as Prime Minister to join and lead them.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 12 Barklys Arcade
35 Market Street,
Cor. Diagonal & Market St.
Johannesburg. Phone 33-1654

From The African Press

EMERGENCE OF AFRICAN WOMEN

THE "Ilanga lase Natal" regards the emergence of the women as the outstanding feature of 1959. "The observers", says the paper, "had already seen the signs of danger when these peaceful women were forced to take out passes. The authorities, when warned, disregarded these warnings and called those who warned them 'agitators' and 'trouble-makers'. But what amazed the entire world was the unity and singleness of purpose in the movements of these women who came from all sections of the community. They had one purpose—to reach the authorities and state their grievances... We hope for a peaceful solution of these grievances (poverty, influx control, pass laws, raids) in this year of the Union Festival, for the African women have not come out with pointless political slogans, but have produced a catalogue of real complaints which must be faced and eliminated if there is to be peace in this year..."

We hope the authorities will bear these facts in mind in their "clearing up" of Cato Manor.

CRIMINALS AND HOUSING

THE "World", referring to the proposed increase of the police force, comments: "This is a counsel of despair. What is needed is not more policemen, but a fresh approach to the problem of the African. A major cause of crime in the towns is the out-of-date network of apartheid laws which is creating a class of permanent outlaws. Influx regulations, job reservation, Bantu education regulations are only three of the many unimaginative policies which force numbers of Africans out of steady jobs, separate men from their wives and children, and throw young children into the streets. All this is creating a growing class of men, women and children who have no prospect of permanent jobs and no hope of ever having a permanent roof over their heads. They live like hunted beasts, on the fringes of the towns, always on the move and always hungry... Laws and regulations will not let them settle down. But where are they to go and what they to do? If the Government is offering Bantustan as a solution, it had better get a move on!"

Unclaimed Money

THE following statements concerning moneys amounting to £3 and upwards lying in the possession of building societies and have unclaimed for a period of five years or more have been published in the Government Gazette. Unless they are claimed by the rightful owners they will be transferred to the Guardian's Fund:

M. C. Mahomed, 37 Betty Street, Jeppe, Johannesburg—£1-10-3 (South African Permanent Building Society); B. Ganda Daya, 64a Troya Street, Johannesburg—£6-3-5 (Prudential Building Society); M. S. Moodley, B.O. Box 359, Germiston—£4-14-3, (Prudential Building Society)

Idealism Needed

(Indian Opinion) India Service)

BOMBAY.—Widespread practice of the concept of democratic revolutionary idealism as typified by Woodrow Wilson, President Roosevelt and Mahatma Gandhi is needed to solve the problems confronting the world today said Prof. Max Lerner, U.S. educator, author and journalist here.

Speaking on "America and World Politics" at the Bombay University Convocation Hall, Prof. Lerner dwelt at length on the traditional concepts of power, revolution and morality, all of which he said had failed to establish a satisfactory world order.

Dalai Lama's Fortune

NEW DELHI.—The exiled Dalai Lama has deposited in Calcutta banks a sizable fortune in gold which he sent out of Tibet ahead of the Chinese Communists.

Several hundred mule-loads of gold bars were sent from Tibet in 1951 when the Chinese invaded that nation. This gold was hidden in Gangtok, the mountain capital of Sikkim.

Last month the gold was moved out of Gangtok by truck in the small hours of the morning and flown at sunrise from a nearby airport to Calcutta. No estimate of the value of the gold is available.

HAWKERS AND TRADERS
Gent's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 25/6; 17 jewels, water-proof, shockproof 34/6; 21 jewels, waterproof, shockproof, 37/6; 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6, Ladies wrist watches 39/6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

The Ethics Of Passive Resistance

(Continued from page 52)

resistance in simple and homely words: "At first my way with men was to heat their words and give them credit for their conduct. Now my way is to hear their words and look at their conduct... To see what is right and not to do it is want of courage."

I will conclude in the words of Macaulay, so eloquent and so pregnant with meaning: "The sceptre may pass away from us. Unforeseen accidents may derange our most profound schemes of

policy. Victory may be inconstant to our arms. But there are triumphs which are followed by no reverse. There is an empire exempt from all natural causes of decay. Those triumphs are the pacific triumphs of reason over barbarism; that empire is the imperishable empire of our arts and our morals, our literature and our laws... But let not us, mistaking her character and her interests, fight the battle of truth with the weapons of error, and endeavour to support by oppression that religion which first taught the human race the great lesson of universal charity."

(Concluded)

RECORDS NOW CHEAPER

ORDER NOW AT REDUCED RATES
7/6 EACH PLUS 3d TAX

AMAR DELP
QAIDI "911"

KALAYANA PARISU
BAAP BETE

HINDI Kanhaiya, Minister, Anari, Madhumati, Do Behen, Flying Kancee, Doctor "Z" Do Ustad QUWALI Ismail Azad, Yusuf Azad, Talat Mahmood
TAMIL Pathi Bakhtii, Anbu Logey

Make your selection of any single records from any sets
MAIL ORDER MUST ACCOMPANY 4/- DEPOSIT,
—CASH ON DELIVERY—

DURBAN WELCOME DISTRIBUTORS,

Specialists in Tamil, Telugu, Guwali & Hindi Records
2 Ajmeri Arcade (off 141a Grey St. & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DURBAN Phone 67882

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

ALL KINDS OF IMPORTED RICE
SPICES AND WHOLE SPICES AND INDIAN
CONDIMENTS.

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods
Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

fifty years ago...

February 1910

**RUSTOMJEE ON HIS GAOL EXPERIENCES:
DAMAGES FOR ARREST:
RESISTERS HONOURED:**

ON the 11th February 1910, Parsee Rustomjee was released from gaol, after serving two six-month periods of imprisonment for trying to assert his right to live in the Transvaal. On his release he addressed a letter to the Press on the subject of his experiences in gaol. The following is extracted from a letter which was published in the *Indian Opinion*, February 19, 1910 "It is my opinion that passive resisters were removed to Diepkloof in order to break their spirit and resolution. Diepkloof is a penal settlement and the prisoners there, unlike the prisoners in the other gaols of the Transvaal, are deprived of the privilege of receiving monthly visitors and of writing and receiving monthly letters, these privileges being allowed only after the expiration of three months, and, as most passive resisters can get only three months with hard labour, they never enjoy the privilege of receiving a visitor or of receiving or writing a letter. The food has been so selected as to partially starve Asiatic prisoners."

The letter goes on "I do not know why this time the Government have left me alone and not deported me. The almost complete ruin that has overtaken my business requires my presence in Natal for the time being. My health, too, demands attention. But I venture to assure the Government that there are some Indians at least, including myself, who will not be broken no matter what the hardships they are subjected to, and I shall soon have the privilege of affording the Government an opportunity of sending me to Diepkloof or any other place they choose."

AN Indian Johnny Boojuwan Sooker sued the Mayor and the Councillors of the Borough of Durban for £100 damages for alleged illegal arrest. Mr Sooker, a clerk in the employ of Mr Miall, was a resident of Overport and had, on the evening of December 9 1909 attended a football meeting in an Indian restaurant in Grey Street, Durban. On their way home he and his companions were arrested for "wandering abroad," but they

were later found not guilty. On the strength of this Mr. Sooker sued the Borough and in giving judgment in his favour the magistrate referred to an earlier case on the subject. He said (as reported in the *Indian Opinion*, February 19, 1910) "These words, 'found wandering abroad,' had, fortunately for his Worship, been interpreted in the case of *Vinden v the Ladysmith Local Board*. There a Christian Indian woman whose husband had been an interpreter in Government service, and who had come to Natal otherwise than under the Indian immigration laws, and who was a salaried teacher in the Government-aided school, was returning to her home from Church after 9 p.m. on Sunday in the township, when she was stopped by a native constable and asked for her pass. The woman did not have one, was arrested and taken before a Magistrate but she was found not guilty because the Court held that she had a good reason to be abroad at that time of the evening. Sooker was entitled to damages. He was awarded £4-10-0d and costs the Magistrate holding "In this case the amount of indignity or suffering which the plaintiff sustained was very small indeed. That was not a case in which what might be called substantial damages should be given."

FROM the Indian Opinion, February 19, 1910 On Sunday last a meeting was held in Durban under the auspices of the Natal Indian Congress to welcome Messrs Nanalal Shah and U M Shelat who had arrived from the scene of action in the Transvaal. Mr Dawad Mahomed was in the chair and there were about four hundred present, prominent amongst whom were Messrs Dada Osman, Dada Abdulla, Ismail Gora, Hoosen Cassim, G P Gandhi, P V Sanghvee, M M Diwan, V Lawrence, A. G. Tipnis and others. The guests of the meeting were praised for their services to their countrymen; and a resolution was carried that a note should be made in the Congress records of the sacrifice they (Messrs Shah and Shelat) were undergoing for the honour of India.

AGARBATTIS

LATEST WHOLESALE PRICES

SHIPMENT ARRIVAL JANUARY 1960

	(12 Sticks)	3/6 per doz.
Night Queen	1/2 tola	4/3 "
Soogandh Rani	1 tola	8/- "
Soogandh Rani	1 tola	8/6 "
Steamer No. 444	2 tola	15/- "
Chameli	2 tola	15/- "
Vasanti	Rolls	2 tola
"	Box	2 tola
Three Roses thin-sticks	3 tola (tins)	40/- "
Three Roses thin sticks	6 tola (tins)	80/- "
Gateway of India	3 tola	48/- "
Gateway of India	6 tola	96/- "

FOR DURBAN CASH WITH ORDERS

Add postage charges and Bank Commission on Cheques

A. K. HOOSEN & SONS,

IMPORTERS OF AGARBATTIS—SAREES—LATEST
JEWELLERY & HABEDASHERY, ETC

116 Queen St., (P.O. Box 2168), Durban

Invest your surplus MONEY IN PROPERTY OR
first MORTGAGE BOND in Southern Rhodesia
now. Restriction on transfer or money relaxed!

For PARTICULARS write to

Prag R Vaghmaria

(F.B.I — London)

44d, 13th Avenue

Telephone No. 60990, — BULAWAYO.

Reliable and honest service assured.

Cable & Tel Add HARGVAN

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Phone 835 6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.
(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

★

"જમતમાં જે કષ્ટ જીવન છે તે આ બધું કષ્ટને વસાવેલું છે તેથી તેને નામે ત્યાગ કરી તે મથા પ્રાપ્ત બોમવતો બ. ડાઈ ના પશુ પન વિષે વાસના રાખો સ મા." —કૃષ્ણપનિવદ.

★

પુસ્તક ૫૮ સુ—અંક ૭

તા. ૧૯ ફેબ્રુવારી, ૧૯૬૦.

કુલક નકલ પે. ૪

સદાયે સેવામાં મસ્ત : ત્યાગમૂર્તિ કરતૂરબા

મસ્ત ભારતમા બાને નામે, જાણખાતા પુલ્ક કરતૂરબાની તારીખ લેએ આને સંવત્સરી છે. ૧૯૪૪ના ફેબ્રુઆરીની ૨૨મી તારીખે, ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામની આખરી લડતનાં કદીની પરિસ્થિતિમા આમા-ખાન મહેલને નામે જાણખાતા મહાન ની નેશમા એમનું અવસાન થયું હતું. અવસાનને દિવસે મહાશિવરાત્રી હતી, એટલે ૨૨મી ફેબ્રુઆરી અને મહા-શિવરાત્રી એ દિવસોએ દેશ ભરની મહિલા સંસ્થાઓ પાતું સ્મરણ કરીને એમને અંજલી અર્પે છે. /

માં આપણું હતું એ ક્ષીરીક સરતનત ના પાયા હયમચાવી નાખનાર અને કુનીયાના ઇતિહાસમાં અનોડ સ્ત્રી અહિંસક લડાઈથી ભારતને સ્વતંત્રતા અપાવનાર વિચની ડાઈ અનેબી

પૂ. કરતૂરબા

વિભૂતિની પત્નીનું એ પદ હતું એ ગુલાખના કુબોની માદી નહોતી પણ કોટાની માદી હતી. ગાંધીજી પોતે જ કહેતા કે "મારી પાસે રહે એણે તબવારની ધાર પર રહેવાનું છે."

આમ કોટાની માદી પર તે તલ વારની ધાર પર રહીને ગાંધીજીનાં સહકર્મચારિણીનું પદ એણે ડીપા-વ્યું. ડીપાવ્યું તે એવું ડીપાવ્યું કે ગાંધીજીએ કહ્યું કે "બાના વડે હું છું" કરતૂરબા સ્વાસ્થ્ય દુસ્ત તરફથી મહેનો મારેનાં તાલીમ કેન્દ્રો ચર કરતી વખતે ગાંધીજીએ કહ્યું હતું કે "આ કેન્દ્રોમાં આવી તાલીમ અપાવી જોઈએ કે બાના જેવી બહેનો તકવાર માય."

અહીં જ પ્રશ્ન ઉભો થાય છે કે બાના જેવી બહેનો આટલે ડેવી

બહેનો? ડેવી તાલીમ એમને મળવી જોઈએ? એમણે શું કરવું જોઈએ? બા ના માં એવું શું હતું જે બધી બહેનોમાં ઠોવું જોઈએ એમ ગાંધીજી ઇચ્છા હતા? એવી કષ્ટ સંકિત, એવા કષ્ટા ગુણો બાનામાં હતા જેના વડે યાજા-કોમેલની ડેળવણી લીધા વિના પણ બા આટલાં બધા મહાન બની શક્યાં? એમની મહાનતા એજો માત્ર ગાંધીજીનાં પત્ની હતા એટલા દુરતી જ નહોતી, પરંતુ એમના ઓકિતવને લીધે પોતાના ગુણો વડે એ પત્નીવને એમણે ડીપાવ્યું હતું ત્યારે આ ગુણો કયા હતા?

અનોખું વ્યક્તિત્વ

આમ તે બા અભણ હતા. જેને ડેળવણીની લાયકાત કહેવામાં આવે છે એવી ડાઈ જ લાયકાત એમનામાં નહોતી પણ અભણ હોવા છતાં એ અગાન એટલે કશાથી પણ અગાન નહોતા, એમની સમજ સંકિત અને પ્રહણ સંકિત અને સામાન્ય ગાન બધી ય ડેળવણીની વ્યાખ્યાને શુલાતી રે એવા હતા. આથી જ ગાંધીજીનાં પત્ની તરીકે પોતાનું સ્થાન કયા છે અને પોતે શું કરવાનું છે એ એમને બરાબર સમજાઈ અણેલું હોવું જોઈએ.

ગાંધીજીની જાયા સમાં. ગાંધીજી નાં સહકર્મચારિણી હોવા છતાં એમનું પોતાનું અનોખું વ્યક્તિત્વ હતું આ-જાદીની લડતો આવે આવે ત્યારે એમણે શું કરવાનું છે એ એમને ડાઈએ સુચવવું નહોતું પડતું. એમણે ક્યારે શું કરવું એ એજો પોતે જ નક્કી કરી શકતા હતા અને તે પ્રમાણે કરતાં હતા. નિશ્ચલ મનોબલ, અદ-શુત ધૈર્ય અને નિડરતા, સૌના પ્રત્યે સમભાવ, વિનય અને નમ્રતા આ ગુણોને લીધે આકરામા આકરી અગ્નિ પરિક્ષાઓમાથી પશ્ચાર થઈને એમણે પોતાનું સ્થાન શોભાવ્યું. બાનામાં આ ગુણો ન હોત, ત્યાગ, સેવા અને તપશ્ચરી બધું નિર્મલ ચારિત્ર્ય ન હોત તેા ડેળ ગાંધીજીનાં પત્ની તરીકે એજો આટલાં મહાન અને સૌ ડાઈને (અનુકંપાન માટે ગુણો પાતું ૫૩)

ક્યાં ઉપજાવે એવી પદવી બા કેવી હતા? લેખો જેવા માટે અને કેમેરાવાળાઓ હાથે ગ્રહી સેવા માટે દોહાદોહી કરે એવાં એ સ્વસ્થ વાન નહોતાં અને ડીમીએ પણ એમની પાસે નહોતી અને તેા યે સૌની આદરનું પાત્ર એ બન્યાં હતાં સરદાર જેવા સમર્થ પુરુષ પાતું સંબોધન કરીને એમને વંદન કરતા. જવાહરલાલજી એમને વંદન કરીને એમના આથીવાંદ મેળવતા. સેવામામ આશ્રમમાં ગાંધીજીની સુલાકાને આવતી દેશ પરદેશની ખ્યાતનામ વ્યક્તિઓ પાતું દર્શન કરીને એ મીનીટ વાત ક્યાં વિના ન ન રહેતી. એવું એમનામાં શું હતું? ગુજરાતના એક પ્રખ્યાત લેખકોએ એકવાર લખ્યું હતું કે "ગાંધીજીના પત્ની તરીકેની કરતૂરબાની પદવી રાજ રાખીએને પણ ક્યાં ઉપજાવે એવી છે" એમનું કહેવું સાચું હતું પણ ગાંધીજીનાં પત્નીનું પદ જીવનનું કેટલા સ્તરનું હતું એની કેને ખબર હતી! ગાંધીજી પરના એક કાવ્યમાં એ લખ્યું હતું:

તપસી, અવધુત, પંડીત કે એ રાજનીતિય વિચક્ષુ નર એ? રજુસુબદ, ચહીદ કે છે એ, અણુદીઠ વિગલવવાદી? રે: ભારતમૌરવ ગાંધી.

કોટાની માદી!

બાવા વિચક્ષુ પુરુષની પત્નીનું એ પદ હતું! જેના શાખાબનેા સુધે કદી અસ્ત પામતો નથી એમ કહેવા

ધૂપસળી

ન અશુની માળા, નવ કરણ સખે વિરમીએ, અહો! એ ચણે તો સુકૃત વિકર્યાં કૂલ ધરીએ; તપસ્વિનીના એ જીવન કૂલની ધોરમ ગ્રીલી, શહીદીને પથે અજુનમ સદા જે વિચરીએ.

મીઠી આશા ઇચ્છા હૃદયપ્રીતિ વહાલા સ્વબનનું, અહો! સેવાયમે હૃદયિત વદને એ હવિ ડીધુ, હતાં પૂલસથાને, વિભૂતિતણીયે વિભૂતિ હતા, બન્યા કિન્નુ એ તેા પીડિતબનના સેવક હતા.

અહો! જીવ્યાં બલે જીવન ડીપનું તેજ ભરવા, જીવ્યા માને ચણે ધૂપસળી સમાં એ સજમતા; જળ્યા પોતે કિન્નુ ચક્રિય, સુવાસિત કરતાં; સીતા માતા જેવું શુભિ જીવન પ્રત્યક્ષ જીવતા,

બન્યાં ડેડી કા કે અવળનીતિને ના વચ થયાં અસત્યે-અન્યાયે અબજ ઉરથી એ નિત સુકર્મા, બન્યાં ડેડી! બલે જનકતનયાં જાનવ વને? અયાં, ના'બ્યાં પાહાં, નહીં નહીં કહીએ વિચરીએ.

જીવને સંસારે તપ-જીવનનું શિક્ષણ ડીધું, અને દેહોત્સર્ગે વતન પ્રીતિનું શ્લુચુ ચૂકવ્યું; હવે તેા એલીયુ યુનિત શહીદોનાં સ્મરણમા. હરી સુકિત, કાં તેા મરણુ જનનીના ચરણમાં,

—ચૈત્રસના શુકલ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૦.

ગરૂપ એરીયા અને નેતાઓ

આ જીન મહિનાના ઠંડરાથી જે લોકોને અસર થઈ છે; તે માટે આવતે અઠવાડિયે ગરૂપ એરીયા બોર્ડ ડરબનમાં મળી લોકોના સંપર્કમાં આવી તેમનો મત-લઘુવા માંગે છે. હિંદીઓને ગરૂપ એરીયા ધારાથી વધુમા વધુ નુકસાન છે, એવું ગાર્ગાર-કહેવું હવે તો શુદ્ધ અવલોકન કહેવાય. જ્યારથી આ દેશમાં હિંદીઓ આવ્યા, ત્યારથી જ તેમના ઉપર વ્યવસ્થાપુર્વકની સત્તામણી અને હકકોની ઝુટવણી થતી આવી છે. સૌથી પહેલા તેમના રાજકીય હકકો ગયા, અને પછી તેમને એક પ્રાંતમાં ગોંધવામાં આવ્યા. હાલમાં થોડા વરસોથી ભૂમિહીન થવાનો ભય પણ ઉત્પન્ન થયો છે.

એમાંથી આ રાંકરી પ્રજા જેને સહાયતાનો કિનારો કયાંય દેખાતો નથી; તે પોતાની અયાગ શક્તિથી ધીમે ધીમે આ સુફકેલી ઝોના સસુદ્રમાંથી તરી બહાર આવવા પામી. હિંદીઓ માટે નોકરીની બાબતમાં જે અપરિચિત છે તે સિવાય સરકારની નોકરીની અનામતીની નીતિ જનસમુહને વધુ આપકાં મારે છે. આ બધી સુફકેલીઓ હોવા છતાં તેઓ છવવા પામ્યા છે.

પચાસ વરસો ઉપર, ટ્રાંસવાલના હિંદીઓને જ્યારે રોટલી ઝુટવાઈ જવાનો ભય ઉત્પન્ન થયો, ત્યારે તેમને એક એવા નેતા મળી ગયા કે જેમણે પોતાનું ‘બધું’ જ એ લડતમાં વાપર્યું, અને મોટો જનસમુહ તેમના પગલે પગલે ચાલવા મળ્યા. તે એવા મહાન પુરૂષ હતા કે તેમણે બીજા જગ્યાએ પણ વિશ્વ ખ્યાતિ મળી અને એમણાં મૃત્યુ પછી ઇશ્વરરૂપ ગણાય ચુક્યા. આ હતી એ માણસની ઉચ્ચાઈ. કમનશીમે આજે હીંદી કોમ નેતા વિહીન છે.

પદરેક વરસો ઉપર જીવાન વેપારી વગેરે કોમની નેતાગીરી લીધી, અને સત્યાગ્રહની લડત ખુબ ધામધૂમથી કરી અને એ લડતને અકીર્તિથી મરતાં ભેઈ રહ્યા. છ વરસ પછી તેઓ કાયદા ભંગની લડતમાં ભેડાયા અને જ્યારે ન્યાય-પ્રધાને સળગ્યો બહેર કરી, ત્યારે એ હિંદી નેતાઓ શાંતિથી એ લડતના મેદાન ઉપરથી અદ્રશ્ય થઈ ગયા. હવે તો કોઈકવાર સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રમુખ છાપા દ્વારા હિંદી કોમ માટે કેશ્ચિત બહાર પાડે છે. કાર્ય વિષે કંઈ નહિ. લડત આટે ભે કોઈ પ્રસંગ હોય તો તે આજની પરિસ્થિતિમાં છે. સવાલ એ છે: કોમમાં શું એવા નેતાઓ છે કે જે પોતાના અંગત વ્યક્તિત્વથી માર્ગદર્શન કરી શકે?

‘ઈ. ઝા.’ના સંચાલક પ્રવાસે

અમારા ‘ઈ. ઝા.’ તરફથી ગં. સ્વ. સુશીલાબેન ગાંધી યુનીયન અને રોડરથીયા તરફ પ્રવાસ માટે જનાર છે. તેઓ ‘ઈ. ઝા.’ અને ફીનીકસ વસાહતના કાર્ય અંગે ભય છે. એમનો ઉતારો શ્રી લીખાલાઈ ઉકાલાઈ માસ્તરને ત્યાં ભેડા-હાનીસબર્ગમાં રહેશે. પૂ. આપુને અને એમણે કાર્યોને સ્મરણ કરી નગર જનો સુશીલાબેનને એમના કાર્યમાં સહાયતા આપશે અને ઉદાર પ્રકારે હાથ લખાવશે એવી અમે આશા રાખીએ છીએ.

સત્યાગ્રહની નીતિ

૧૯૦૮-નિબંધ-હરીશ્ચંદ્રમાં ઇનામ

લે. એમ. એસ. મોરીસ

(મયા અંકથી ચાલુ)

૧૯૦૮ના જન્યુઆરીમાં જ્યારે ટ્રાંસવાલે સત્યાગ્રહ શરૂ કર્યો હતો. ત્યારે ઇન્ડિયન ઓપિનિયને “સત્યાગ્રહની નીતિ વિષે નિબંધ હરીશ્ચંદ્રની ચોખ્ખા કરી હતી. આ વાદ રાખવા જેવું છે કે પુ. માધીજીની નેતાગીરી નીચે, અમાન્ય કાયદાનો ભંગ પ્રથમ જ વખત થતો હતો. ચાર નિબંધો મળ્યા તે રેવરન્ડ જે. જે. ડોને સેન્ટ્રલ એપીટરિટ ચર્ચના મીનીસ્ટરે તપાસ્યા. તેમાં એમ. એમ. મોરીસ, “મોન એ ર્યોર” મોરેટ્ટોનો રોડ, ક્લેરમોન્ટ, કેપટાઉન ને ઇનામ મળ્યું. તે નિબંધ આ નીચે અને કરીએ છીએ

હાલના વખતમાં ધણા ખરા માણસો મહાન રોલરોટા પને અલોકિક માણસ મણે છે છતાં એ તો સ્વી-કારાય છે કે તે એક જગ્યા વિચાર વંત પુરૂષ છે. માનવીના, દિલના ઉદાણીની અંદર તે ખરેખર ઉતરી શક્યો છે. માણસની કસુરો અને ખોડખાપણો તેણે ખુલ્લી પાડીને બતાવી છે. લડાઈઓ અને દેહાત દડની સળગોને તે મોટા ગજબ ખરાખર મણે છે અને તેના સિદ્ધાંતોને તમે ખરૂં જ આકરા કહો, છતાં તે સાચા અને ઉદાપણ બરેલા છે તેની ના કહે વાયે નહિ સત્યાગ્રહ તેને મન રમત વાત છે.

તે (રોલરોટા) કહે છે કે: “આપણે કુખ ઉઠાવી શકીએ છીએ, તો પછી કાયદાનો ભંગ કરવા કરતાં તેની સળ ઉઠાવવી. જોરાવરી વડે જીલમ દુર કરવા જવામાં એક ખીલને વધારે નુકસાન થાય છે, અને વધારે કુખ પડે છે. માટે-ચરીર-બળથી કાયદાની સામે મના કરતાં સહન શીલતાથી સળ ઉઠાવવી એ વધારે સારું છે. વળા ધન, કુખ, જીલમ અને મોત જ્યારે સહન કરવામાં આવે ત્યારે જ પોતાની સચ્ચાઈ, સાખીત્વ કરી શકાય અને આમાવાળાના મતને ફેરવી શકાય, આ વાતનો તમે કદી વિચાર કરી જોયો છે? ખ્રીસ્તી ધર્મ આજે કુનીયામાં મહુ દેહાવો પામ્યો છે તે માત્ર ઉપ દેશને જ ભીષે યાં ના, એમ કદી હોય? માત્ર ઉપદેશથી ફેરવાઈને ભોષા ખીલ ધર્મમાં નથી આવતા. કદત ઉપદેશથી માણસ ના મન નથી ફરી શકાતાં માણસ શીલા ધાય છે તે જન કુખ્યાન કરનાર ઉપર જ. નખળા, લામણીવાળા અને સાધારણ રીતે મોજ મળક ચાહનારા માણસ પ્રુશીની સાથે પોતાની માલમતા ઘુટાવા ઠીએ, સંકેટો ઉઠાવવામાં સુખ સમને, ને ટકને માટે એમ ખરી મોતને મળે એવું જ્યારે લોકોના જેવામાં આવે સારે જ તેઓની આંખ કાંઈક ઉપડે છે, અને તેઓ પોતાના મત ફેરવે છે. અચુક માણસ પોતાના સિદ્ધાંતને સાર જન આપવા તપ્પાર છે, એવું જોવા

મા ન આવે ત્યાં સુધી તે માણસનું કહેવું ખીલને માનવામાં આવતું નથી. માણસોના દિલમાં વાત ઉતારવા માટે મોઠાના મોઠા મોટી દલીલો નહિ અણ્યા, પણ જોખમ ખોડવામાં, જોલ ઉઠાવવામાં, અને ફાસી જોખવવામાં સાચી દલીલ સમાવેલી છે. આવી સળગો સહન કરવાની તમારી ના હોય તો લોકોને તમારી વાત મનાવવાની ખીજી રીત છે નહિ.”

કાલેટ રોલરોટા પુસ્તકે ખુલ્લુ કહે છે કે બધી સળગો જીલમ ખરાખર છે. “તમે કહેતા હો કે ફલાણા માણસ તેના પાડોશીઓ માટે કુખ અને પીડા રૂપ છે તો-તમારે પાદ રાખવું જોઈએ કે જે મહાન પુરૂષો યજ્ઞ મયા તેને વિષે જોવો જ આરોપ સુકાયો. હતો. ઇસુખ્રીસ્તને તેના જ બાઇઓ મોટા સંતાપરૂપી નહોતાં અણતો એમ તમે માનો છો? જ્યાં સુધી તેણે ખળ-બળાટ જોવો નહોતો ક્યો ત્યાં સુધી લોકો યાત રીતે પોત પોતાના કામ માં મચ્ચા રહી દિવસો ગુળરતા હતા.”

કાયદાની સામે સત્યાગ્રહથી થવાની બાબતમાં રોલરોટા તથા થોરો, બળતા થતા હોય એવું જણાય છે. માણસને પોતાના અંત.કરણના ફરમાન મુજબ વરતવાની ટેટી જરૂર છે એ બાબત માં તેમણે જે કહ્યું છે તેની સામે કાંઈનાથી યજ્ઞ યજ્ઞય તેમ નથી. છતાં તેઓ ખુદાઈ હતા, અને તેમનામાં કાંઈએ હોય નહોતો એવું કહેવા કું આગતો નથી. તેઓ પણ માનવી હતા અને તેથી અધુરા તો હોય જ. બાકી તેઓની વિચાર શક્તિ બહુ જખરી હતી. તેમની ખુદી સાધારણ માણસ કરતાં એટલે દુર પહેંચતી કે તેમના વિચારો માટે તેમને માન આપવા વખર આપણને ચાહે નહિ. ખ્રીસ્તી ધર્મ વિષે રોલરોટાના વિચારો વિચિત્ર છે તે વિષે તેણે જે લખ્યું છે. તેમાં ટેટલું કહ્યું છે કે, જે તેના ખીલ વિચારોથી વિશ્વ હોય છતાં તેણે જે કહ્યું છે તેમાનું લખ્યું કખફે ઉદાપણથી બરેલું છે. તેના વિચાર પ્રમાણે ખ્રીસ્તી ધર્મ બાઇચારાના સિદ્ધાંત ઉપર ચચાયો છે; અને તે ઇસુ ખ્રીસ્તને મોટા વિચાર

શાળી પ્રથમ અંગે છે તેણે પોતાના અંતઃકરણના દરમિયાન આમળ બધી માખતને ઉતરતી અણી હતી. અંતઃકરણને આત્મલક્ષમાં "માણસના સરીરમાં રહેલો દીવો" એવી ઉપમા આપી છે. એટલે તેને પ્રુદ્ધિના પ્રકાશ કહેવાય. બધા તત્વજ્ઞાનીઓ અને નીતિશિક્ષક પ્રરૂપો આવી સાર એવે છે, અને તેના ઉપર સત્યાગ્રહનો પારો રમે છે. તેના અર્થ એ થયો કે પોતાના અંતઃકરણને પારકા કબળમાં સોંપી દેવાની જાણે પ્રુદ્ધિ ને જમ્મો ઉઠાવે તેનું નામ સત્યાગ્રહ. અને જાણે છે કે ઉપરની હકીકતથી સત્યાગ્રહ શુ તે બંધોબર સમજાવે શકશે નેજા યારીરિક બળની સત્તા તથા આબતા હોય તેવા સોંપાને સત્યાગ્રહ ધારણ કરવા ને માટે, પ્રુદ્ધાઇ અથવા તે મહાન દાખલાઓથી ટેકા મળે છે કોઇ રાજ્યવ્યવસ્થા તથા અથવા તે જામની અંદર સત્યાગ્રહ ધારણ કરવાનું બ્યાબબીપણું પ્રુદ્ધ અને સમજાવે શકે તેવું છે. મેં સોફ્ટીસ,

પરો, તથા ઇસુના, અને ચાલુ જમાના ના નીતિના દાખલાઓ આપ્યા છે. પુરાણા વખતના ઇતિહાસ જોઇએ તો પણ ધણા દાખલાઓ મળે છે ડેનક્યુક્સ નામના જિદાન માણસે નીતિ વિષે લખ્યું છે. તેણે સત્યાગ્રહ, અને જોશવરીથી સામે થવામાં રહેલો તકાવત સાદી અને સરલ બાધામાં કહ્યો છે "પહેલાં હું માણસોના શબ્દો સાંભળવાની, અને તેમના વરતન માટે તેમને શાખાથી આપવાની રીત લેતો. હવે મારી રીત એવી છે કે તેમના બોલ સાંભળીને તેમનું વર્તન હું તપાસું છું. સત્કને જોવું, પણ જોવા છતાં તે પ્રમાણે ન વરતવું તે કાયરપણું છે."

એવે પ્રસિદ્ધ અંગ્રેજ લેખક મેકેલે ના શબ્દોનો ઉતારો આતી માંડે બપાણુ

પૂરું કહ્યું છે. "માણસના દાઘમાથી રાજ્યભાદીની લખાણે ચાલી જાય. અણુ ધારી બનાવોથી મોટી ચોજનાઓ ચુંચાઇ જાય જોરાવર લક્ષરને વખતે જીત ન પણ મળે એ બધું બને છે. છતાં એક પ્રકારની જીત તો સદાય અવિચળ રહે છે એક જાતનું રાજ તો સદાય નાશ વખરવું છે તે જીત અવિચારીપણા ઉપર પ્રુદ્ધિ બળને મળે છે તે છે અને તે રાજ તે આપણા કુલર અને નીતિનું, આપણી વિદ્યા અને ધારાનું છે.....આપણે સત્યની લડાઇ લેવાની હોય તે માટે હોપવાળાં હથિયારને ઉપયોગ નથી કરવાનો. બાહ્યારાને બોધ દુનીયાને ને ધર્મે શીખવે છે તેને ટેકા આપવા માટે જીલમના હથિયાર નથી વાપરવાનાં." સમાપ્ત.

બનાવ્યાં આનામાં આ શુભો કેળવાય, નિશ્ચલ મનોબલ, નિહરતા, આત્મ શ્રદ્ધા અને જરૂર પડ્યે પ્રાણ ન્યોહાવર કરવાની તથ્યારી હોય તો આ શકિત રૂપે પ્રકાશી થયે, અને કોઇના રક્ષણ ની જરૂર ન પડે, અને કોઇ દુસાવી ન થયે, અને આવી આ કુદુંબની, જામની અને દેશની બારેમાં બારે સેવા કરી શકે એમ ગાધીજી માનતા હતા. અને એથી જ કરતુરના તાલીમ કેન્દ્રોમાંથી આવી બહેનો તથ્યાર થવી જોઇએ એમ એમણે કહ્યું હતું.

સેકન્ડ હેન્ડ કોથળીઓ
તમારી દાણાની, ખાંદની, મોસળી અને બટાકાની જુની કોથળીઓ અમારી પાસે ઉચ્ચા રોકડ ભાવ માટે મોકલી આપો.
(કાયરીઓ મળતાં એક મોકલીય)
Maarmans (Pty.) Ltd
P. O Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

**સદાયે સેવામાં મસ્ત :
ત્યાગમુર્તિ કરતુરબા**

(પરેલાં પાનાવું અનુસંધાન)

**શ્રી નહેરૂ ઇસ્ટ આફ્રીકાની
મુલાકાતે આવે એવો
સંભવ**

(ઇ. ઓ. હિંદ સર્વિસ)
નવી/દિલ્હી:
નૂપરશીમાં ને વાતો થઇ રહી છે; તે પ્રમાણે જો શ્રી નહેરૂ મે મા વડા પ્રધાનોની વાટાઘાટ માટે લંડન જતી વખતે જો ઇસ્ટ આફ્રીકાની મુલાકાત જાય, તો ત્યાના દોહી જનસમુહને ધણે જ કાયરો થશે ત્યાના રાજ્યદારી વાતાવરણને લઇ દોહીઓ અભરાય થયા છે. શ્રી નહેરૂના મુલાકાતથી એ મોડોને શાંતિ થશે એવી આશાઓ ત્યા રખાય છે.
ત્યાની ને રાજ્યદારી નીતિ છે, તે શ્રી નહેરૂના મુલાકાતથી જરૂર બદલાશે એવી આશાઓ ત્યા ફેલાઇ રહી છે.

માટે વંદનીય ન બની સક્યાં હોત. આ બધું હોવા છતાં અને આવું આદર બધું તેમજ પેલા સેપ્તિકાના શબ્દોમાં કહીએ તો "મોટા મોટા સામ્રાજ્યોની સમ્રાજીઓને ધર્ષા આવે એવી મિશ્નિસ માંધી પદવી" ધરાવતા હોવા છતાં એમણે પોતાની જાતે પોતાને કદી મહાન માન્યા નહોતા. કદી એનું અભિમાન રાખ્યું નહોતું. આખી જીંદગી ધુપસળાની પેઠે સળગી ને વિતાવ્યા છતાં, સેવાકાર્યમાં સમરત જીવન સમર્પણ કર્યા છતાં પોતે કોઇ સેવાકાર્ય કહ્યું છે કે કરી રચા છે એવો ભાવ પણ કદી એમને સ્પર્શ્યો નહોતો, એમ છતાં પોતાની જાત માટે એમણે લખ્યાવ પણ કદી સેવ્યો નહોતો, કોઇપણ આદત આવે તો તે ધૈર્યતા પુવક સંદન કરવાની અને ને કઈ કતવ્ય આવી પડે તે પોતે કરી શકશે એવી અખૂટ આત્મ શ્રદ્ધા એમ

નામા હતી. આ આત્મશ્રદ્ધાને લીધે એમને કદી ક્યાંય નિરાશા, અસહાય-પણું, સંકોચ કે શોભ જેવું લાગતું નહોતું. 'અભણું' હોવા છતાં આશ્રમ માં આબતા વિવિધરંગી મુલાકાતોએ જેમાં પરદેશીઓ પણ હોતા તેમની સાથે મળતાં ને વાતો કરતાં એમને કદી શોભ કે સંકોચ લાગતો નહોતું. પરદેશીઓ સાથે કામ પુરતી અંગ્રેજી બાધામાં વાત કરવાનું પણ એમણે અનુભવે શીખી લીધું હતું.
ખાતું આવું વ્યક્તિત્વ હતું સૌની સેવા કરનારા સેવામુર્તિ, સર્વરવનું સમર્પણ કરનારા, ત્યાગમુર્તિ, આશ્રમ વાસી તપરિવની હોવા છતાં, વિનાય અને નમ્રતા બારોબાર ભરેલા હોવા છતાં એમનું પોતાનું અનેાણું વ્યક્તિત્વ હતું નિશ્ચય મનોબલ અને અડગ નિહરતા એ શુભોએ મુશ્કેલમાં મુશ્કેલ પ્રસંગોએ પણ એમને નાહિમત ન

**હિંદ માટે જે આજી શકિતના
પાવર સ્ટેશનો**

(ઇ. ઓ. હિંદ સર્વિસ)
નવી દોહી:
નીજ પંચ વર્ષીય યોજના પ્રમાણે હિંદમાં જે અજીશકિતના પાવર સ્ટેશનો બધારો
પહેલું સ્ટેશન અમદાવાદ અને મુબઇ ના વચ્ચેમાળે કોઇક રચયે થશે. આ જગ્યાની પશ્ચિમી તાત્કાલિક થશે. ખીજી સ્ટેશન દોહી-પંજાબ અને જીતર પ્રદેશ વચ્ચે અથવા તે મદ્રાસ પ્રાતની આજી બાજી એ થશે
૧૯૬૪-૬૫ સુધીમાં ખીજી આવા સ્ટેશનો બધાય એની શક્યતા શઢી નાંખવા જેવી નથી

—પ્રજ્ઞસત્તાક દિને દિલ્હીમાં ને સારક્રુતિક સરખસ નીકળેલું તેમાં મધ્ય પ્રદેશના લાક્ષીક આમ્ય વાતાવરણ-વાળા ડામર ઉપજીતા દસ્પવાળા પ્રતીક ને (ફોલીને) પ્રથમ ઇનામ મળ્યું છે.

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ
ઇન્ડીયાની મુખ્ય કંપની
અમે વહીવટ કરીએ છીએ:—
આમ, હરીયાઇ, અવસ્થાંતર, મોદર, માલ, ચોરી, ઘર કુદુંબ, ઘર માલીકી (સાથે) અકસ્માત વિ.
સાઉથ આફ્રીકાની અંદર મુખ્ય અમલદારો
બલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,
૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, કરબન.
ફોન : કરબન ૨૫૮૪૫, ૨૮૫૧૩, ૨૯૮૪૪.

તમને ખબર છે
કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની શાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૬૫ શાખાઓ કેવળ હિંદમાં જ છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા : આમ, હરીયાઇ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રીમીયમ લેગી કરે છે.
સહિસલામતી અને તાત્કાલિક સેવા માટે
ન્યુ ઇન્ડિયા
સાથે વીમા ઉતરાવો

તેજસ્વી આફ્રિકન રાજકારી નેતા એલબર્ટ જે. લુથુલી

સાથે આફ્રિકાના અમેરીકન બોર્ડ મીશનના મંત્રી મી. રીચર્ડ ડબ્લ્યુ. હેલ્સના નામે બહાર પડેલી ક્રિષ્ટિયન જ્ઞાપણે છે કે, " મ્હા જે મહિના માં ડાપાઓએ બહાર પાડ્યું કે એલબર્ટ લુથુલીને પાંચ વર્ષનો નિષેદ કર્યો છે "

એક દરકત કરે એવા જ્ઞાનવને પછી યજ છે એમ સમજી વધુ રાજી થયા, ત્યારે પીલ્ડેએ કંઈજ મત નહિ આપ્યો તેઓ આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના નેતા છે એ સિવાય આ જ્ઞાનસમુદ્ધ પીલ્ડે કંઈ એમના વિષે જાણતા ન હતા. એ નિષેદ પછી ના મહિનાઓમાં એમના વિષે કંઈજ ડાપાઓમાં આશ્ચર્ય નથી, અને આપણા માતા વધુ એમને બૂલી મયા છે પરંતુ તેમના ઉપરનો નિષેદ હજી પછી છે જુનની પહેલી તારીખે નિષેદ નો કુકમ નીકળ્યો, તેવીજ રિધિન આને પછી તેમની છે.

અમારું માનવુ એમ છે કે સોશી ઝીફ લુથુલીના જીવન વિષે કંઈ જાણી લઈ તો સાઈ' તેઓ જૂત-પૂર્વના નાયક અને આફ્રિકન રાજકારી વિષયના તેજસ્વી નેતા છે તેઓ ક્રિષ્ટિયન છે એ તેઓ કદી જૂલતા નથી તેમનો જન્મ અને ઉછેર ટ્રાન્સવાલ (નાટલ) અમેરીકન બોર્ડ મિશનમાં થયો હતો. ટ્રાન્સવાલમાં ક્રિષ્ટિયન ધર્મમાં ધર્મોન્તર થયેલા પહેલા મનુષ્યના તેઓ પૈત્ર હતા નાનપણથીજ ક્રિષ્ટિયન ધર્મનો સંદેશ તેમણે સાંભળ્યો અને પોતાની સમાજની અંદર ફેલાવી દીધી આમ તેઓ આન્ટુ ડોનમેરેશનલ ચર્ચના મુખ્ય સભ્ય બન્યા આ ચર્ચ અમેરીકન બોર્ડ નીચે હતી

ત્યારે લુથુલીએ અગાસ પૂરો કર્યો ત્યારે તેમણે પોતાનાં પોતાની અને ચર્ચની પછી સાથે સેવા કરવા માટે નાટલની એડ્વેન્સ ડાયેલનાં શિક્ષક બન્યા ત્યાં તેમણે વધુ વખત સુધી વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ મંરથાનાં સમતા વિષયો અને ધર્મ વિષે શીખવ્યાં હતા. ત્યારે ૧૯૩૬ની અંદર તેમણે ડાયેલ છોડી બારે તે ટ્રાન્સવાલના નાયક બન્યા અને એ રીતે પોતાના સમાજની સેવા વધીયે રીતે કરવા લાગ્યા.

કારની લડતમાં જોડાયા. જોડાવાનું કારણ કામદા જન્મ કરી આનંદ માનવા માટે નહિ પરંતુ એજ એક એવો રસ્તો હતો કે જે ગોરી સાઉથ આફ્રિકાને આમદત્તમાં કરતાં બચાવી લઈ શકે. આ લડતની નિષ્ફળતાથી અને નાયકના પદથી બરતરફ થયા પછી પછી તેઓ અહિંસાત્મક રસ્તાઓનો બચાવ કરતા રહ્યા છે—આની સામે આફ્રિકન નેતાઓનો વિરોધ પણ તેમણે સહ્યો છે. તેઓ નમ્રમતવાદનો બચાવ કરતા જ રહ્યા છે. ત્યારે વધુએ આફ્રિકન રાજકારી નેતાઓ કાળી આફ્રિકન રાષ્ટ્રીય તરફ ફર્પી છે ત્યારે પછી લુથુલી ગોરાઓના સહકાર આપી વિવિધ-જાતીય-સમાજની તરફેણમાં

ઉભા રહ્યા છે. તેમણી દષ્ટિ જુદી હોય વધુએ કોંગ્રેસના નેતાઓ લુથુલીને સાથે આપતા નથી, પરંતુ તેઓ પોતાની નીતિને જાળવી રહ્યા છે.

લુથુલી ઉપર પહેલા પણ નિષેદ કુકમ થયો હતો પરંતુ આ નિષેદ પહેલા કરતા લાખી અને વધુ આકરી છે તેમણે પાંચ વર્ષ સુધી કોઈ પણ કામ માટે જોના થયેલાં સોશી સમક્ષ ઢાલવી આપવા માટે નિષેદ કર્યો છે.

આ નિષેદ દરમ્યાન લોઅર ટુગેલા-ને ટ્રાન્સવાલ તે ટુગેલા નદી સુધીના છે ત્યાંથી ટ્રાન્સવેલના કુકમ સિવાય કોઈ પણ જગ્યાએ જવાની મનાઈ કરી છે. આ આકરી નિષેદો જોવા આશ્ચર્ય ઉપર નાખવામાં આવી છે કે જે નમ્ર મતવાદી હોય અને જે ક્રિષ્ટિયન ધર્મનું પાલન કરી પોતાના જ્ઞાનસમુદ્ધની સેવા કરવા માગે છે.

‘ઇન્ડિયન ઓપીનીયન’ માટે સુચનો

શ્રીમતી મુશીલા ગાંધી

અમારા શુભેચ્છક વાચકોમાંથી જે વાચકોએ અમને ટેટલાક સુચનો ‘ઇ ઓ’ના ગુજરાતી વિભાગને રસપદ કરવા કહ્યાં છે. જે અમે આભાર સાથે અમે આપીએ છીએ જે મર્ગનાં એક શુભેચ્છક લખે છે કે:

- (૧) ‘ઇ. ઓ.’નું લવાજમ બરે તેને ‘ઇ. ઓ.’ મોકલવું. વર્ષ પુર થતા લવાજમની મામણી કરવી ન મોકલે તેને પાછુ પાદ દેવાવવું છતાં ન આવે તો ખજ કરવું.
- (૨) ઇંગ્લીશ ડાપાઓમાં જાહેર ખખર આપી ડાપાના યાદો વધારવા.
- (૩) દેશના સમાચારો સાપા રોપટર દ્વારા મેળવી ખખરો આપવા.
- (૪) યુનીયનમાં વસતા હિંદીઓના દૈનિક સવાલો અને સમાચારો માટે કોલમ ચાલુ કરવી

આમાં ગુજરાતી લખનાર વાચક વર્ગ દલે વજી નાનો ચતો જાય છે, જે છે તે લખવામાં રસ લે અને આ સુચન વધારે તો હર્ષ સાથે આ વિભાગ ઉધારથી વચ્ચે ઓએ માટેનો વિભાગ ઉધારથી હતો પણ નિષ્ફળતાંજ ફરજી હતી. સામાજિક ખખરો જેઓ ઇચ્છે છે અને લખી મોકલે છે તે ખખરો આને પણ આવે છે. ખખરો એવા હોવા જોઈએ કે જે ખીજ વાચે તો તેમને કોઈક યાન મળે પણ આને લાગે મરજી અને સાધારણ સમાજો અને સંરચાની સુદષ્ટીના સમાચારો અપાય છે એ કરતા વિશેષ સમાચારો મોકલશે તો આભાર સાથે રવીકારશું.

(૫) દૈનિક ડાપા કરતાં વધુ કોઈક આપી સહાય તો તે આપવા જેવા ખરા ?

ડેપના બાધ લખે છે કે, ‘ઇન્ડિયન ઓપીનીયન’ના ઇંગ્લીશ વિભાગને ‘ઓપીનીયન’ કહ્યું અને ફરી પાછુ ‘ઇન્ડિયન’ લગાડ્યું એ રમત જેવું નથી લાગતું !

રમત જેવું તો નથી. પણ વેપારની જેમ આ પણ એક અખતરો હતો. એની પાછળ એ હેતુ હતો કે આજના આફ્રિકન માનસને ‘ઇન્ડિયન ઓપીનીયન’ કદામ વાંચવું ન મળે. વખર વાચેલ કહી દે કે, આ તો ઇન્ડિયનો નું છે. મારે શું ? આથી મીઝાની સહાકરો રવીકાર કરી અખતરો કર્યો. એમ કરતાં કાપદેસર જે ડાપા થતાં હતાં. એટલે જ્ઞાનના રેપર જુદા ફરજીયાત કરવા પડ્યા. રોસ્ટેલ જુદુ વિગેરે ખચ થયો. વચનાર જે કે તજી હકત વધ્યા. આ વધુ જ્ઞેતાં ફરી પાછા હતાં ત્યાંજ આવી અટક્યાં;

- (૫) સામાજિક અને રમત મમતના સમાચારો મેળવી પ્રજટ કરવા.
- આ બાધએ જે સવાલો પુછ્યા છે તેના હવે જવાબો આપું છું.
- (૧) જે લવાજમ રોસ્ટથી બરપાઈ કરે એનેજ ડાપુ ચાલુ રાખવાની નિતી રાખીએ તો માહોડો ૪૦૦ની આસપાસ રહેશે.
  - (૨) વિચારવા જેવી સુચનો છે.
  - (૩) આપા રોપટરના સમાચારો અમે લેતા હતાં પણ ખચખચ વધુ હતાં. અને જે દૈનિક ડાપામાં આવી મયા હોય તેજ સમાચાર મોટે ભાગે આપતાં આથી આ કરવા જેવું નથી લાગતું.
  - (૪) વાચકો પોતે જે લેખો લખવા માં રસલે તો આ વરણ મઈ યો.

માસ્ટર પ્રધર્સ (મો.) લીમીટેડ

નવ ભવના નાયબન, રેલમી તેમજ સુવરાક કાપડ, ઓએ જાળો અને પ્રાપો માટે ભૂતમ ભવના પ્રવન જર્સી, પ્રુથોવર, કારડીમન્સ અને જખ્યાઓ મટિ-જુડીય ખીન્સ, ખ્યેન્ડેસ, રોક્સ; નેપખીન્સ વિગેરે.

ફૈક ભવના માલ માટે તપાસ કરવા લલામજી.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

બા અને બાપુ

બાપુને તેઓ જ્યારે કાઠિય આ-
 ણિકામાં હતા, ત્યારે તેમણાં
 સેવા અર્થે કોઈકે ૫૦ ગીનીનો ક્રિકેટ
 ષોનાનો ઢાર આપ્યો. તે રાત્રે બાપુ
 ને જીવ ન આવી તેમણે નિર્ણય કર્યો
 કે ક્રિકેટ ટ્રસ્ટ બનાવી આવી બહિષ્કારમાં
 આવેલી વસ્તુ ટ્રસ્ટને આપી દેવી. એ
 નિર્ણય કહેલો ન હતો. બાપુ સંમતિ
 ની જરૂર હતી. એથી બાપુજીએ
 પુત્રોને કહ્યું કે બાને સમજાવે
 પરંતુ બાએ કહ્યું, "તમારે એની
 જરૂર નહિ હશે! તમારા પુત્રોને
 એની જરૂર નહિ હશે! તમારો
 સ્નેહથી તેઓ તમારું કહ્યું કરશે અને
 એ પહેરતા તમે અટકાવો એ હું
 સ્વચ્છ થઈ જુ. પરંતુ મારી પુત્ર-
 વધુઓ માટે શું? તેઓને એની
 જરૂર રહેશે અને કાલે શુ થાય
 એનો ખરોખો શો? આવા સ્નેહથી
 આપેલી બહિષ્કારને હું તરછોડીસ નહિ"
 બાપુએ પછી કહ્યું, "હોહરા ક્યાં
 હજી પરવશ છે. તેઓ નાનેથી પરણે
 એ આપણે જોવું નથી તેઓ મોટાં
 થઈ લાવે તેઓ પોતાનું સંભાળી લેશે.
 આપણે જેવી પુત્ર-વધુઓ જોઈએ
 નથી કે જે ધરણા માટે ધરણા રાખે

અને એ ધરણાની જરૂરત પડે તો હું
 છુ. તું મારી પાસે મામલો."
 બાએ જવાબ આપ્યો, "તમને પુણુ ?
 તેમને હું હવે સારી રીતે જાણ્યું છું.
 તમે મારા ધરણા પડાવી લીધા છે
 અને મને યાંત્રિકી પણુ એની સાથે
 રહેવા દીધી નથી. તમે તમારી પુત્ર-
 વધુઓ માટે ધરણા લાવશો એ સંભળવા
 જેવી વાત છે—કારણકે તેમ તો મારા
 પુત્રોને આજથીજ સાધુ બનાવવા
 માગો છે ના એ ધરણા પાછા નહિ
 મળે અને તમને મારા ઢાર ઉપર
 શો અધિકાર છે."
 પરંતુ બાપુએ કહ્યું, "કહે તો, એ
 ઢાર તારી કે મારી સેવાની જરૂરને
 લીધે મળી છે"
 બાએ જવાબ આપ્યો, "હું કહ્યું
 હું છુ. તમે જે સેવા કરી તે જે
 કરી બરાબર કહેવાય. તમારે માટે
 જે રાત દિવસ મહેનત કરી છે. એ
 શુ સેવા નથી. તમે મારી પાસે
 બધું છોડાવ્યું અને મને રહતી મૂકી
 દીધી છે. એ બધા માટે જે યુલામ
 ની જેમ કામ ક્યું છે."
 પછી તો આંસુ સાંપાં પછી બાએ
 નમતું આપ્યું

શ્રી નહેરૂ અને ચાઉ મંત્રણા માટે મળશે

શ્રી નહેરૂએ સામવાદી ચીનના વડા
 પ્રધા ચાઉ-એન-લાઇને સરહદી
 અધકાર નિરાકરણ કરવા માટે આવતે
 મહિને જોલાવ્યા છે. એ વરસે
 હોંદના ઉત્તર ભાગમાં બંને દેશના
 સરકાર વચ્ચે જે અધકારમણી થઈ હતી
 તેને ભૂંડ આ સરહદી અધકાર ઉભો
 થયો હતો.
 શ્રી નહેરૂએ ચાઉને ચોખ્ખું ચોખ્ખું
 કહી દીધું છે. "તમારા દેશને આ
 પાયા ઉપર વાટાઘાટ થવું અશક્ય
 છે. પરંતુ તમે જો આવો તો
 અમારા માનનીય મહેમાન બનશો,
 અને જે વાટાઘાટ આપણી વચ્ચે થશે
 એમાં કંઈ નિરાકરણ તો થશે."
 રૂસ વડા પ્રધાન આ બાબતમાં
 માધુ' મારફતે નહિ. શ્રી. કુસ્ચેવેવું
 કહેવું એમ છે કે આ અધકાર બહુ નાનો
 છે અને બંને દેશોએ યાંત્રિકી આડું
 નિરાકરણ કરવું જોઈએ.
 હોંદના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ
 કહ્યું કે આવતા મહિનાના વચગાળામાં
 ચાઉએ આવવું, અને સરહદી અધકાર
 નિરાકરણ કરવા માટે દરેક પ્રયાસ
 કરવો જોઈએ. વધુમાં શ્રી નહેરૂએ
 કહ્યું કે તેમણાંથી હોંદ છોડી શકાય
 એમ નથી કારણકે પાલીગેન્ટ આવતે
 મહિને ખેસવાની છે.
 શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે ચીન અને હોંદ
 વચ્ચેના આ અધકાર બંને દેશો માટે
 ખેદ જનક વાત છે. આડું નિરાકરણ

બંને દેશોએ વાટાઘાટમાં મળી યાંત્રિકી
 થી કરવું જોઈએ.

છ દાયકા પહેલાં સ્વામી વિવેકાનંદે હોંદીઓને કેવી સલાહ આપી હતી ?

* મનુષ્ય જેટલે દરજ્જે પહોં
 લામ કરી શકે તેટલે જ અંશે
 તેના આત્માનુભવનાં ઢાર ખેલી
 ભય છે.
 * તમારી 'તીવ્ર ઇચ્છા' એ
 તમારામાંની એ આત્મચકિતના
 અનંત ભંડારને જોલવાની-અનુ-
 ભવવાની ચાવી છે.
 * જેવી ઇચ્છા કરશો અને
 જેવો વિચાર સેવશો તેવા જ તમે
 થશો; માટે આધ્યાત્મવિદ્યાથી
 અરીજામાં જોઈ તમારું સ્વરૂપ સમજ
 શ્યો, તમારી અગાધ શકિતનો વિચાર
 કરો અને આ લોક તથા પરલોક
 ના બધા ભયને સમુદ્રમાં ફેંકી દો
 * જે પ્રભુ આધ્યાત્મિક ભાવે
 મા જેટલી આમળ વધે, તેટલે જ
 અંશે તે સુધરેલી મણ્ડાય. જે પ્રભુ
 સાસારિક સ્વેચ્છતાઓ અને
 વિલાસો વધાર્યે જતી હોય તેને
 સુધરેલી પ્રભુ નહિ કહું.
 * તમારી વાણીથી નહિ, પણ
 તમારા આચારથી વડે બીજાઓમાં
 ઉચ્ચ ભાવનાઓ અને આચારો
 ફેલાવો ત્યારે જ કાંઈ કામ ક્યું
 ગણાય
 * જાતે ન આચરતા ઉપદેશ
 કરે તેઓએ જ દેશનું સર્વનાશ
 ક્યું છે.
 * યોગમાયાની પ્રતિમા જેવી
 બીજાઓને તમે ઉઢાર નહિ કરો
 અને દેવતુલ્ય અરીમ વર્તન નહિ
 જમાડો તો સુધી દેશો ઢાર થવાનો
 નથી.
 * તમે ભારતવાસીઓની પાસે
 શુ રહ્યું છે? ભાગીવૃદ્ધી કુંપડીમાં
 કાંઈકા તુટયા વચ્ચે પડી રહેવું અને
 ભુડની પેટે બાળકો પેદા કરી
 બુખ્યા બિખારીઓ અને યુવાનો
 વધારવા ?
 * ઓ હોંદના વીરપુત્ર! તું
 બહાદુર થા, હોંમતવાન થા, હોંદ
 વાસી હોવા માટે મજર થા અને
 જમતને કહે કે, હું હોંદી છું,
 હોંદમાં જન્મ્યો છું અને દરેક
 હોંદવાસી-હોંદનો બગી પણુ મારો
 ભાઈ છે.

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

દરેક જાતની અગરબત્તીઓ જેવી કે "નજ રાજ" ગેટવે ઓફ
 ઇન્ડીઆ, અસોકાદરબાર, મુમ્બઈ રાણી, ચામેલી, લતા મંગેશકર,
 વાલ્મીકી, કાશ્યુ દરબાર વિગેરે. અમારા પ્રાઇવેલીટ માટે લખો. (અમે
 ફક્ત હોંદની બનાવટનીજ અગરબત્તીઓ રાખીએ છીએ.)

લીલી હળદળ શી. ૧-૩ ,, માલ ખરોબર પેક કરી
 માંબા હળદર શી ૧-૩ ,, આવીશું.
 મોટી કળા વાણુ લસણ ૧/૩ રતલ ઓહર સાથે થેસા મોકલવા
 વિનંતી છે.

અમે નીચેની વસ્તુઓ કાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ,
 માલ સારો અને કીફાયત ભાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ
 માટે લખો :

શેષા ચણા, બદામ, એલચી, પેવા, મમરા, સેન્ટેડ સોપારી, કાચી સોપારી,
 ઢોલી સોપારી, જાળ, આંબલી, કાચો, હોંમ, મસુર, દરેક જાતની દાળો,
 ચણાનો આટો, અડવનો આટો, પાણીવાળા નાળીયેર, વરીધારી, છાં, લર્બીજ,
 મેથી, રામ, અજમે, મુવા, હાંમેજ, ઘાણા, ઘાણા દાળ, આખા મરચાં,
 નારીયેળનો છુકો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS

(PTY) LTD.

Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants
 81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
 Telegraphic Add "BHAISONS"

લક્ષ્મી સમાચાર

તા. ૧૪-૨-૧૯૬૦ને રવીવારે આટ
 નિવાસી શ્રી. બીખાભાઈ ઉકાભાઈ
 મારતર જે શીનીકસ પસાહતના ટ્રસ્ટી
 એ તેમના પુત્ર ચિ. અરવિંદભાઈના
 મુજ લમ મરોલી નિવાસી શ્રી બીખા
 ભાઈ દાહાભાઈના પુત્રી ચિ. શોભના
 એન સાથે થયા હતા.
 ડરબનના શ્રી ભારત હોલમાં લમ
 સમારંભ થયો હતો મોટી ઢાબરી
 હતી દુર દુરથી સમાં, સ્નેહી, મિત્રો
 નવ દંપતિને આશીરવાદ આપવા માટે
 પધાપો હતા તાર તપાલથી ઘણા
 સંદેશો આપ્યા હતા અનેક સરથાઓ
 તરફથી શુભાચીય સાથે કુલહાર થયા
 હતા ડો. એમ. બી નાયક, સુશીલા
 એન મંધી મી એસ એલ સીંગ,
 પડીત નરદેવજી વેદાલંકાર વિગેરેએ
 પ્રસંગે ચીત મુદર પ્રવચનો કપોં હતા.
 નવદંપતિને દીર્ઘાયુ ઇચ્છી, વડીલોને
 પમસે ચાલી ધર્મમય જીવન જીવવાની
 પ્રભુ યચિતને શુદ્ધિ આપો એવા
 શુભાચીય આપ્યા હતા.
 સે. કાઇનો આભાર માનવામાં
 આંગે હો સંરથાઓને દાન અપાયા
 હતા, મુખ યાંત્રિક અને આનંદથી
 સામારંભ વખતસર પુરો થઈ ગયો
 હતો. આ પત્રદારા બંને પક્ષો ફરી
 પાછો સેા મેકનો આભાર માને છે.

સર પ્રધાનમંત્રીશ્રી ડૉક્ટરજીવનની

જીવન ઝરમર

(અમારું અંકથી ચાલુ)

ઈન્ડિયન ઈરીગેશન કમિશને ૧૯૦૧-૦૨ માં ડેલી દખની મિલિનરી વાપરવાનું તેમજ ખીજા પ્રાંતમાંથી મળ્યો છે. આ વાપરનો ઠરાવ પણ પ્રધાનમંત્રીશ્રીએ મુક્યો અને સરકાર પણ વધુ જાહેરાત કરવાની પણ ડિમાન્ડ કરી.

ઈરીથી ખીન સરકારી સંસ્થાઓ કોઈપણ મંત્રી, ઈરીથી સરકાર પણ અમલું બહાનું બતાવ્યું. ઇન્ડિયાન સરકારે ઈરીથી પ્રધાનમંત્રીશ્રીને ઠરાવ પાછો ખેંચી લેવાની વિનંતિ કરી અને મધ્યમ સરકારને આર્થિક સહાય માટે વિનંતિ કરવાનું વચન આપ્યું.

આ વખતે ઠરાવ પાછો ખેંચવા પ્રધાનમંત્રીશ્રી રાજી નહોતા. તેમણે ઠરાવ સ્વીકારી લેવા અવનરને વિનંતી કરી અને અવનરે સરકારને આર્થિક સહાય માટે વિનંતિ કરવાનું વચન આપ્યું.

“તો પછી મારે મત લેવાનો આમદ રાખવો પડશે.” પ્રધાનમંત્રીશ્રીએ કહ્યું, મત લેવાનો અને ૨૦ વિરુદ્ધ ૧૭ મતે ઠરાવ પસાર થયો.

મુખ્ય મંત્રીશ્રીને આવતી રૂની દરેક માસડી ઉપર એક રૂપિયો કર લેવાનો ખીજો ઠરાવ તેમણે મુક્યો. વ્યક્તિગત રીતે પ્રધાનમંત્રીશ્રીએ મુક્યો વ્યાપારના ડિમાન્ડો હતા છતાં પણ જાહેર બજાર માં નાણાની જરૂર હતી. પ્રધાનમંત્રીશ્રી દાસની આ દલીલ સરકારમાં મુદ્દો લેવામાં નીવડી, છતાં પણ સ્વભાવતઃ નિષ્પાત્કતાથી તેમણે એ ઘડત ચાલુ રાખી અને તેમને યુરોપિયન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સનો ટેકો મળ્યો અને ઠરાવ યોગ્ય પરિણામ આપ્યું કે મુખ્ય મંત્રીશ્રીની સિપાઈની ડારપોરેશને પોતાનો કર જતો કરવો પડ્યો.

સરકાર નિયુક્ત સભ્ય હોવા છતાં વાણીમાં અને મતદાનમાં પ્રધાનમંત્રીશ્રીને સ્વતંત્ર મિલજ દાખવતા તેમણે એક વેળા અવનરને ખીજી મુક્યા. પોરટ દરેક કંડમાંથી હોટેલ ચરૂ કરવાના ઈરાદાથી સરકાર પણ પોર્ટ દરેક એન્જિન-ડ્રેમ્સ ખીલ રજૂ થયું. યુરોપિયન ડુરીટોને જેટલે ઓર ઇન્ડિયા પર પણ પરદેશના જેવા સેલવ અપાવવાનો આ ખીલ પાછળ ટેટુ હતો. સરકારે બોધ્યું પોર્ટ આ પ્રોજેક્ટ વિચારી કાઢવો હતો.

સરમુખત્યારશાહી સ્વભાવવાળા બોધ્યો પ્રધાનમંત્રીશ્રીને વિરોધની નીતિ સહન થઈ નહીં અને પ્રધાનમંત્રીશ્રી પોર્ટ ટ્રસ્ટની મીટિંગમાં જ નહીં પણ કાઉન્સિલમાં પણ વિરોધ કર્યો. પ્રધાનમંત્રીશ્રીના પિત્રાઈ બાઈ યુની ધાલ ની મહેતા પણ કાઉન્સિલના સભ્ય હતા તેને બોધ્યું કહ્યું:

“મેં નહોતું ધાયું કે પ્રધાનમંત્રીશ્રી વિરોધ કરશે. અરેખર વિરોધ પણ નેતૃત્વ તેઓ લે તે કમ કમ્પી થક્યા.” અને પોતાનો આ સદેશો પ્રધાનમંત્રીશ્રીને પહોંચાડવા પણ કહ્યું. સરકારે સાબળા પ્રધાનમંત્રીશ્રીએ કહ્યું.

“મારા તરફથી અવનરને કહેશે કે મેં સભ્યપદ કોષ્ટ પણ ઘરતે સ્વીકાર્યું” નહોતું કોષ્ટ પણ કોષ્ટ પ્રકારની ઘરત મને કાઉન્સિલનું સભ્યપદ આપતી વેળા મુકાઈ નહોતી છતાં પણ ડીક એક્સેલ-સીની તેવી ઇચ્છા હોય તો તમારી સાથે મોકલેલ સંદેશો લેખિત આપવા કહેશે અને તેમ થશે તો હું સભ્યપદનું રાજીનામું ઘરત જ મુકીશ.

બોધ્યુંને સાનંદાશ્ચર્ય થયું અને ડકાપણ વાપરી તેઓ યાત જ રહ્યા. પ્રધાનમંત્રીશ્રી પણ તેમના તરફથી

વળતું કશું જ સામળ્યુ નહિ. પાછળથી વાઈસરોયની દરખીયાનગીરીથી એ ખીલ પડતું મુકવામાં આવ્યું. ૧૯૨૦ માં સરકાર નિયુક્ત કાઉન્સિલના સભ્યપદની મુદત પૂરી થઈ, છતાં પણ અવનરને ઓર ઇન્ડિયા એક્ટ ના કાયદા પ્રમાણે લેજિસ્લેટિવ એસેમ્બલીનું સભ્યપદ તેમને મળ્યું. નવા રાજ્ય કારભારમાં એસેમ્બલીનું સભ્યપદ આ રીતે તેમને ઈરીથી ઓર કરવામાં આવ્યું અને મુખ્ય મંત્રીશ્રીના પ્રતિનિધિ તરીકે તેમને તે પદ સ્વીકારવા આમદ કરવામાં આવ્યો. તેમણે તે ઓર સ્વીકારી

પાછી તેની તે જુની કાઉન્સિલ અને પાછા પ્રધાનમંત્રીશ્રી વિરોધ પણ નેતૃત્વ લઈ સરકારને કંઈવતા માલમ પડે છે. સરકાર પણ મુકાયેલા સીનેસ અને અનારનન વેરાનો તેમણે વિરોધ કર્યો. સ્વભાવતઃ નિષ્પાત્કતા જુરસાઈ તેઓ બોધ્યા અને એસેમ્બલીના તે સમયના પ્રમુખ સર નારાયણ મંજુ વરકરે પ્રધાનમંત્રીશ્રીને તેમની સ્વીકાર માટે પાછળથી અભિનંદન આપ્યા. સર મંજુ વરકરે એકાએક કાઢના પદ વરસી જાય જીવા નહોતા. આ ખન વાદથી પ્રધાનમંત્રીશ્રીને આનંદ થયો. [કમચ:]

નેશનાલીસ્ટને ખાન્ડુ ઉપર વધુ મનાઈઓનો કુકમ જોઈએ છે

મી. ઇબન કાઇલર એહાનીસબગનો નેશનાલીસ્ટ સીટી કાઉન્સિલર સરકાર પાસે ખાન્ડુ લોકો ઉપર નીચે મુજબની મનાઈઓની માંગણી કરી છે.

- ધર્મદા માટે શહેરીઓમાં ઉભરાવવું.
- સીટી હોલનો ઉપયોગ.
- લોજનગૃહ માં ગોરાઓ સામે ખેલ બંધવવું.

મી. કાઇલર ને ‘મીસ્ટર બેન’ (Mr Ban) ના નામે ઓળખાય છે, તેમણે સીટી કાઉન્સિલમાં પોતાના સાથીઓને મુજબવમાં નાંખી લીધા છે તેઓ કહે છે કે મી. કાઇલરે તેમને પોતાની ઇચ્છાઓની મામળીનું પાલન નહિ થાય તો સરકારની મોટી મોટીની ધમકી આપી છે.

મી. કાઇલરે ખાન્ડુ એડમીનીસ્ટ્રેશન ના પ્રધાન મી. ડી વેટ નેલ ઉપર પોતાની મામળીઓ વિષે લખ્યું છે.

મી. ડી વેટ નેલે જવાબમાં જણાવ્યું કે પોતાના ખાતાના અમલદારોને એ ખાખતની તપાસ કરવા માટે એમણે જણાવ્યું છે.

મી. કાઇલરે કહ્યું કે ધણી ગોરા ઓએ તેમણી સમક્ષ ખાન્ડુ લોકો ધર્મદા માટેનું પાત્ર બહાને છે એવી ફરિયાદ નોંધાવી છે.

વધુમાં તેમણે કહ્યું કે સીટી હોલ કેવળ ગોરા માટે જ રાખવી, કારણ કે ખીન-ગોરા માટે ખીજા ધણી સમવડો છે.

જનરલ પરપસ કમીટીના પ્રમુખ મી. પ્રધાન મોદ્દસનું કહેવું એમ છે કે ધર્મદા માટે ઉપરાણી કરવું; તે અરજ કરનાર સંસ્થાના મુખ્ય અને કામ ઉપર વિચારણા કર્યા પછી જ તે માટે સંમતિ આપવામાં આવે છે. સીટી હોલનો ઉપયોગ માટે તેમણે કહ્યું કે ખીન-ગોરાઓ પાસે ખીજા

કોષ્ટ સમય નહિ હોવાથી તેઓ ઉપયોગ માટે પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

અને વધુમાં ખીન-ગોરાઓને ગોરા સામે બોલન ગૃહમાં ખેલ બંધવવાની સરકાર તરફથી જ મનાઈ છે એવો એ પ્રમ રમેતો જ નથી.

મી. કુશ્યેવનો ભાવ ભર્યો આવકાર (ઈ. ઓ. હિંદ સર્વિસ)

નવી દિલ્હી: સ વડા પ્રધાન મી. કુશ્યેવને દેખ-આરીની ૧૧મા તારીખે ભાવભર્યો આવકાર મળ્યો હતો. જેમાં ચાર વર્ષમાં આ ખીજા મુલાકાત હતી. તેઓ પાંચ દિવસની મુલાકાત માટે આવ્યા હતા.

વિમાની મથકથી તે રાષ્ટ્રપતિ ભવન સુધી ઇચ્છામરેલા ૧૭ માઇલના રસ્તા ઉપરથી જતાં મી. કુશ્યેવની સાથે વિમાની મથકથી ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદ અને શ્રી નહેરુ હતા.

મી. કુશ્યેવ બ્યારે વિમાનમાંથી ઉતર્યા ત્યારે બોહોએ તાળીઓથી તેમણે વધાવી લીધા ડો. પ્રસાદ, શ્રી નહેરુ અને ડો. રાધાકૃષ્ણન તેમને નીચે ઉતરતી વખતે મળવા આવ્યા મયા.

નવા પુસ્તકોની યાદી સંસ્કારિતાને હાંચડે શ્રી. ડ-૦ કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શ્રી. ડ-૦ આ જોશીસેથી મળશે

વો. ઓ. ૫૩૩૦ - - - - - ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦

ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ: “ભમતકો”

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
એ હા ની સ બ મં.

હોલસેલ અને રીટેઈલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ

ખાસ કરીને ઇમ્પોર્ટર્સ ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ક્લોસરી, માથામાં નાંખવાના જાત જાતના ટેસી તેલો સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંધીઓ-કેમ્બ્રીક અને કોર્ટાઈલ તથા ખીજા અનેક દેશી ચીજો ડીપાચત આવથી મળશે.

ગુલામી યુગનું આફ્રિકા

લેખક : શ્રીચુત પ્રાણશંકર જોશી

(ગતાંકથી આલુ)

ગુલામી યુગનો અતઃ જોમણીસમી સદીમાં આવ્યો ખરો પણ એથી આફ્રિકન પ્રજાનું શોષણ અટક્યું નહોતું. ગુલામીની પ્રથા નાબુદ કરાવવામાં વેપારવાદે પણ મદદવતો ભાગ લાવ્યો હતો. શૈરડીનાં વાવેતરમાંથી પ્રાપ્ત થયેલી મૂડી આફ્રિકા અને એશિયામાં ડોલોનિયલ સામ્રાજ્યવાદ વિકસાવવામાં વપરાવા લાગી. બંને સાહસોનો આશય માસિક અને શોષકને પીડિત પ્રજાની મરીબી, અજ્ઞાનતા અને માતના ને ભોજે આર્થિક લાભ મળે એ હતો. આફ્રિકાને સ્પર્ષિતો એક બીજો જીવો-હાથીદાતનો-આ સમયે શરૂ થયો. ૧૮૨૦થી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના ન્યુ ઇંગ્લેન્ડમાં હાથીદાતનું ઉત્પાદન થતું. એમાંથી હરી, ચમચા, ખીલીવડ, રમવાના દડા વગેરે બનાવવામાં હાથીદાતની માત્ર વપતા વેપારીઓએ હાથીદાત ખરીદવા ઝાઝીખારમાં ડુકાનો ઉઠાડી. ૧૮૩૦થી ૧૮૪૦ સુધીમાં હાથીદાતના ભાવ વધવા લાગ્યા અને હાથીદાતને ગોળાથી દારૂ કરવા અને લાંબા દેશીઓને ડરાવવા યશ્ચોની મામણી કરવા લાગ્યા હાથીદાતની

નિકાસ યુરોપ અને અમેરિકામાં વપતાં અને ગુલામોની નિકાસ અરબસ્તાન અને ઇરાનના અખાત માટે વૃદ્ધિ પામતા વધારે ને વધારે દારૂગોળાની તથા હથિયારની મામણી ચાલુ રહી. જર્મનોએ એક જ વર્ષમાં તેર હજાર બંદુકો અને અંગ્રેજો તથા ફ્રેન્ચોએ એ હાથથી હજારો બંદુકો મોકલી! ફ્રેન્ચોએ "સિંઝલ જ્વેલ" નામે હજારો મજૂર મોકલ્યું અમેરિકાને સેકડો મજૂર દારૂગોળા મોકલ્યો. એટલે અરબો હાથીદાતને પાસેથી બાને નાણું લઈને હાથીદાતની બરેલા જર્મનોની વાટે ઉપડ્યા.

પછી તેો હાથીદાતનો મોહ વધ્યો. એ ખરીદવા કે છુટવા કાળે આરબો અને વેપારીઓ ગયા ઝાઝીખારથી હાથીદાતના અરબ વેપારીઓની ડેરીએ ડેરીએ ચાલીને આફ્રિકાના આંતરભાગના શોષકો બન્યા, સ્પીકી, સિર્ગિસ્ટન, રોનલી અને કેમરન ઉપડ્યા ખીલીય વેપારી ચેચરિંગે હાથીદાતનો વેપાર ડુનીયા માટે ખુલ્લો કર્યો પછી તેો

હાથીદાતના વેપારીઓ ડો-ગો નદીના ઉપરવાસ સુધી પહોંચી ગયા. એ જ વેપારીઓને પમલે પમલે પ્રવાસ કરતાં કેમરન પૂર્વ આફ્રિકા પહોંચી ગયો.

સરવાળે મધ્ય આફ્રિકા માટે તેો હાથીદાતનો વેપાર શાપરૂપ બન્યો. એ વેપાર જોડે સંકળાયેલી પાશવતાની કેટલીક વિમતો હાલ પ્રસિદ્ધ યર્ષ છે હાથીદાતના વેપાર માટે ઇરતીનો હજારો માઇલનો પટ ખેલાવવામાં આવ્યો છે. એક કાળે એ ઇરતી પર વિહરતા હજારો હાથીદાતના પ્રાણીઓવાળા છે. રોનલીનું "ઇન ડાર્ટ આફ્રિકા" નામે પુસ્તક કહે છે કે "અરબ વેપારીના હાથમાં મચેલો એકેક હાથીદાતનો ડુકડો માનવરક્તથી રંગાયેલો હતો! હાથીદાતના દરેક રતલ વજન દીઠ ઓછામાં ઓછો એક પુત્ર, સ્ત્રી કે બાળકનો પ્રાણ લેવાયો છે! દર પાંચ રતલ હાથીદાત દીઠ કાળી પ્રજાનાં ડુકડાં બાળવામાં આવ્યાં છે. હાથીદાત મેળવવા કાળે કુર વેપારીઓએ કેટલીક દેશી જાતોની હત્યા પણ કરી છે!

આપણે માત્ર ઇંગ્લેન્ડના જ હાથીદાતના વેપારની વાત કરીએ. ૧૭૮૮ થી ૧૭૯૮ના દસકામાં ઇંગ્લેન્ડે દરેક વર્ષે સરેરાશ એક સે ટન હાથીદાત ખરીદ્યો હતો હાથીદાતનો વેપાર ધમધમકાર ચાલ્યો આરો ૭૫૦૦૦ હાથીદાત મરજીયારણ થયેલા! વેપારબૂખ્યા ઇંગ્લેન્ડને હીરા અને સોનાનો વેપાર હરતમત થયો એ પછી જ ગુલામીના અને હાથીદાતના વેપાર જોડે સંકળાયેલી અમાનુષતાનો અંત આવ્યો.

આ અરસામાં યુરોપના સામ્રાજ્યવાદે આફ્રિકામાં માયુ ઉચક્યુ પશ્ચિમ આફ્રિકામાં ગોલ્ડ કોસ્ટ (ધાના)ની ઇરતી ખીલીય યાસન પહેલાં ઇણી પ્રજાઓએ નિહાળી હતી ચોદખી સદીમાં ફ્રેન્ચ નાવિગેશ ઓખા અને ચાલ્યા મયા કહેવાય છે કે ક્રિસ્ટોફર કોલમ્બસ પણ આ આવી મચેલો પછી પોર્ટુગીઝોએ આવીને ચાણું નાખ્યું પછી તેો યુરોપીયન પ્રવંતના ટોળેટોળા લા આવવા લાગ્યા. ડચો, સ્પીનીશો, ફ્રેન્ચો અને જર્મનો આખા સોળમી સદીમાં ખીલીય પમલેડો શરૂ થયો.

એ સમયે આંતરપ્રદેશમાં આફ્રિકન આદિવાસી પ્રજાઓ સામરકાહાની જાતો જોડે લડતી અને ગોરી પ્રજાને કાળા ગુલામો વચતી. ધાનાના "અશાન્ટ" નામે લોકો ગોરાઓ જોડે તેમ જ ઉત્તરના મુસ્લીમો જોડે ગુલામી વેપાર

મલાવતા. સામ્રાજ્યવાદી ઇંગ્લેન્ડે એ લોકોના પરસ્પરના કલહનો લાભ ઉઠાવ્યો. "ફ્રેન્ડ" અને "અશાન્ટ" નામે જાતોને પરસ્પર ઠીક ઠીક લડાવી. તેમની વચ્ચે ચાલેલા આઠ મુખ્યામાં ઇંગ્લેન્ડે "ફ્રેન્ડ" જાતોને મદદ કરી. ઇંગ્લેન્ડમાં આ મુખ્યા સામે પ્રચંડ વિરોધ શરૂ થયો. અંગ્રેજોએ ગોલ્ડ કોસ્ટ (ધાના) છોડી દેણુ એવી મામણી આદિવાસીઓને કરી પણ સામ્રાજ્યવાદના જીવાળ જામે આ આદિવાસી ટકી ન શક્યુ ૧૮૭૪માં ધાનાને ખીલીય સામ્રાજ્ય જોડે જોડી દેવાયું. "અશાન્ટ" લોકોના સરદાર પ્રેમપેદે એ યાસન રવીકારવા ના પાડી. પ્રજા ખીલીયરોએ તેને પકડીને પદબદ્ધ કર્યો.

આફ્રિકાના બીજા પ્રદેશોમાં ગોરી પ્રજાને કહેલું રહેલાઇથી વિભવ પ્રાપ્ત થયો કાંઈ કાંઈ સમયે તેમને મુસ્લીમો નો સામનો યે કરવો પડ્યો-ખાસ કરીને દક્ષિણ આફ્રિકાની ડોન્ગ, ઝંહ, બસુડુ વગેરે બાન્ડુ જાતોએ મોરવ-પુણું પ્રતિકાર કર્યા પછી જ ખીલીય અને ડચ સામ્રાજ્યોનો સ્વીકાર કર્યો હતો. ૧૭૭૪થી ૧૮૫૬ સુધીના એ સી વર્ષમાં તેમજ કેટલાક મુખ્યા ખેલીને ગોરા સત્તાધીરોને કાયર કાયર કરી નાખ્યા હતા તેમજ ગોરી પ્રજાની અરહદો જાળગી ટોરલાખર ચોખાં, ઘરો બાળ્યા અને ખુનો કર્યા. નડલાંએ નામે એક કાળા રાજાએ પ્રથમે દક્ષિણ આફ્રિકા પર રાજ્ય કરવાનો બાન્ડુ પ્રજાને જ-મસિદ્દ હક્ક જાહેર કર્યો. મકાના નામે તેના સાથીદાર અંગ્રેજોને સમુદ્રમાં કોળી દેવા ચોતાના કોન્ગો લોકોને પડકાર કર્યો. પણ તેઓ હાર્યા મકાના પકડાયો અને તેને "રીમુનીયન" ટાપુમાં દેશવટે અપાયો લાથી તે નાહો. પણ હોડી ઉધી વળા જતાં સમુદ્રમાં ડુખી મચો. તેના ચાણુ પછી પચાસ વર્ષ સુધી કોન્ગો લોકોએ કઠા કરેલું: "મકાના હજી જીવે છે! તે ચાણુ નથી પામ્યો. જરૂર પડતા પાછો આવશે અને અમને વિભવ અપાવશે!" ૧૮૩૪માં બીન્ટાની અરદારી હેડળ પદર હજાર ચોલાઓએ ગોરાઓ પર આક્રમણ કરેલું. ગોરાઓ યરયરી મયા અનેક ગોરા ખેડુતો જીવ લઈને નાહા. પણ પાછળથી ખીલીય લશ્કરને હાથે બીન્ટા મરાયો.

(ચાલુ)

મુકબીપીમ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સિંગ, રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળે.

આર. વીકુલ

૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ભેદાનીઅખમ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

શ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલિયાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- રોમર
- ફ્રાઈરી
- લે'કો
- રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

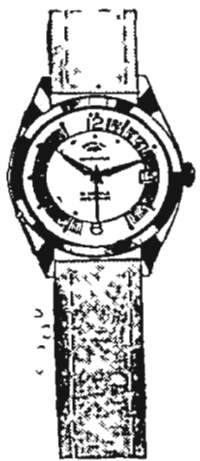
ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

- બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૨

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, ભેદાનીઅખમ.

સમાચાર સંગ્રહ

—ત્રિચુરમાં ફેરવના એ કોલેસ કાર્યકરો ને હરી હલાવી દેવાઈ હતી અને માણ્ય મુખ્ય પ્રધાન શ્રી ગોવિંદ વેનનના કથન મુજબ આ કૃત્ય ઝડપી સામ્યવાદીઓનું હતું આવા બનાવો માટે સરકારે કડક પગલાં લેવા ધાયું છે

—સુરત જીલ્લાને માર્ગો માધી મેળા આ વરસે શીમપોર માં મેળા કરાઈ હતી. મીઠાણા—તાપી અને સમુદ્રના પવિત્ર ત્રિવેણી સંજમ પર શીમપોર ગામ છે

—મુંબઈ રાજ્યમાં મુલરાતના રસ્તાઓ ખરાબ હોવાથી, મુલરાતમાં વહેલી તકે રસ્તાઓ થવા જોઈએ એમ સરકારને લાગુ છે, અને તે આધારે હાલ ખેડા જીલ્લામાં શરૂ કરાડને ખર્ચે રસ્તાઓનું કામ હાથ ધરવામાં આવ્યું છે.

—જાનમાં રફમી જન-પુઆરીના રોજ પુલ્ય માધીજીની પૂરા કહની પ્રતિમાને 15કારોપણ વિધિ થી ચંદુલાલ પરેલ, ક્યુ. સી, સી બી. ડને હતે થયું હતું. આ માટે જોસોસીએચન એક સમીતી થી ટી પી સુચક, શીમનુભાઈ મધવાણી, શ્રી જીન. જી. પરેલ, શ્રી વીજાણ, શ્રી હાડ અને શ્રી મનુભાઈ પેરાજીવાળાની નીમી હતી.

—ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિ ડો. રાધા કૃષ્ણન હાલનથી નોવે' મયા' હતાં. નોવેમ્બર યુનેસ્કો સમીતીએ ડો. રાધા-કૃષ્ણનને નોવે, ડે-આર્ક', સ્વીડન અને ધીનલેન્ડની મુલાકાત લેવા માટેનું નિમંત્રણ આપ્યું હતું

—આહારકામાં એક ટાપુ નીચેની જમીનમાં કુદરતી ખજાણાટ મચતા તે ટાપુ પા મામ નેટરો સંક્રમણ થયો છે. લા કુદરતની ક્રામતનો કપાસ કાઢવા અથવા અગેરીક ન વેગાનીશોના અસ્તિત્વ માટે ભય ઉભો થયો છે. લા હવે એકલ કલાક પ્રકાશ રહે છે, એટલે લા તેમની શોધ કરવાનું પણ મુશ્કેલ બની ગયું છે

—મુંબઈના રાજ્યપાલ શ્રી શ્રીપ્રકાશ તા. 17મી ફેબ્રુઆરીએ પારડોલીના ખાલેન જીનની રજતજયંતી પ્રસંગે પારડોલી આવશે તેજો ખાલેન જીનના પ્રમુખ શ્રી ગોપાળભાઈ રજુહોડજી પરેલના તોલચિત્રનું આનાવરણ કરશે રજતજયંતીની યાદમાં સરમા તરફથી ક-યા વિલાસય માટે અષો લાખની ફેણગી અપારો અને રા. ૨૭૦૦૦૦નું સંસ્થાના સભ્યોને લાણુ વહેંચારો.

—સહારાનું રજુ હવે લીલું જમ—અને હરિયાણા યહ જરો' સહરાના રજુમાં શોધકામ કરનારા ફ્રેન્ચ એન્જનીયરોએ રજુ નીચે પાણીનું એક મોડું સરોવર શોધી કાઢ્યું છે, જેમાં લગભગ સવા કરોડ ટન કરતા વધુ પાણી હોવાનું ધનાય છે. આ ન-ની શોધથી જકે સહરાનું રજુ હવે શીલી જમ ધરતી બની શકે છે.

—હાલુ વિમાની મયક નજીકની હાથી આ ગ્રોનેકટ પર કામ થતા રસિયન અને એક નિષ્ણાતોને રહેવા માટે જાઓ જરૂર હતીયન ખડો ધરાવતી હોરટેલ નો શીકારના મુખ્ય પ્રધાન ડો. શ્રીકૃષ્ણ સિંઘાએ સિલારોપણ વિધિ કર્યો હતો

—સામરમતી ૧૪૦૦૦ ડેડીઓમાથી ૩૫૦ ડેડીઓ "પરોવડા ચક" ડેડીઓ મલાવે છે અને ૮૦ ટકા ડેડીઓ અખર ચરમો' મલાવે છે. ડેડલાક ડેડીઓને સગીતનું ગાન આપવામાં આવતું અને પરીણામે ભારતમાં પ્રથમ વાર ડેડીઓએ ડેડીઓપરથી માણુ હતું

—સાભાર સ્પીકાર : ક. યાતિમેન ભમાબાઈ મકનજી ને'બમ' ૧-૧-૦૦
 જમાલેન હાલિજીભાઈ ,, ૧-૧-૦૦
 બાણાબાઈ રૂદ્ર પ્રિટોરીયા ૧-૧-૦૦
 ગાબાબાઈ પરપોતમ પ્રિટોરીયા ૧૦-૬ એમ. ગોવિંદજી વિઠ્ઠોરીયા વેસ્ટ ૧-૧-૦૦
 ડી. એસ. પરેલ ૩૫ ૫-૫-૦૦
 ડી. એસ પરેલ ,,
 કરવરમા યાળા માટે ૫-૫-૦૦

લગ્ન પ્રસંગે માટે અમને મળો.
 મુરતી જમણુના અને રોસ્મલીસ્ટ ડીએ.
 શ્રી કેપીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોરસીવાન્ય કોઈ પણ કામમાં તમારે મુદ્દાએ આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફીડન્ટ હઈએ.
કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
 (ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)
 એ અને વિઠ્ઠોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ઠરબન.
 ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ - રલીખામ : KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ
 આહુ, લસણુ બબર લાવ, નારીએજ નં. ૧ શી. ૧-૦,
 બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.
 દુકાન ઘર માટે બાંધવાના ન્યુકેપેપર બબર લાવ,
 પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.
 ક્યુરી અને ચેવલી પાન બબર લાવ, પોસ્ટલ બુક. બારકોટ ગ્રોલ
 યી. ૧૦-૧ લાખી અને રકબેર બારકોટ યી. ૧૧-૩ ડકન
 રોરસીયા, ન્યાસાએન્ડ અને બિલજબન કોગોના બ્યારડરો ઉપર પુરવ
 ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરખીટ કલાવી ચોક્કસ
 All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
 WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ ચી. નાયક
 બુકકીપર, મુસાદરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
 હાલુસ્તાન અખર ડુનીયાના કોઈ પણ કામની હવાઈ હરિયાઈ અખર જમીન
 માટે મુસાફરી કરવા પર જોડા અમારી મારફતે પ્રુવેગ કરો
 ૮૬મી, આજ, ચોરી, ફલ્લક, અસ્તગાત, ખેડખાસ, વિચેરેના વીમા અમે
 જતરાની આપીએ છીએ
 ઉન્નમરકસ, પરસનબ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા જમાવવા રેન-ન્યુ કમીચરન્ક
 સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લખવી
 નાખતોમા કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે અત્વ સલાહ આપીએ છીએ.
 નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ હાઈફ એસોસીએશન ઓફ એસ્ટ્રોલોજી અને ચોઈયાખર
 ઉન્નરપુરન્ક કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ
 Office : 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone : 339033, Johannesburg.
 Residence : 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone : 330816, Johannesburg.

માધે બાંધવાની રીખન અને વેણીઓ
 મખમલ, સાદીન, ટાવેટા સીકકની, રીખન અનેક વંમ, ડીલાઇન અને સાઈબમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટા સજ્જમાવવા માટે જરૂરયાતના રીખનો મળી શકશે.
 બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ડની ટોપીઓ ડીફાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
 અંબોટે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોલન વિગેરેનાં કુલોની વંમ રંજની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બોથર્સ મળશે.
 રેખલ ૫૫ મુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના મુદર કુલો મળશે.
ટેકાણું : માખરો હેલ્ડસ (પો.) લી.
 સેડીજ એન્ડ રીલેક્સ હેલ્ડ મેન્ચરેકચર,
 ફોન : ૮૩૫-૭૬૨૧ પહેલે માળે, બોક્સ ૫૨૫૭.
 માર્કેટ મેન્સન્સ - ૩૩ વેસ્ક સ્ટ્રીટ, - બેહાનીસબર્ગ.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
 બેડરૂમ મુદ, ડાઈનીંગરૂમ મુદ, વોડ'શીમ, હરેસીન એસ, સાઈક બોર્ડ ઓફીસ ટેકે, બુક કેસ, ટેબલ, તલમ ડીફાયત બાવે ખરીદી શકશે. બંને પધારી લાલ લેવા મુકશે નહિ.
 —બેકેસ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—
 ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર પાવ છે. તેનો સ્ટોક હમણાં તઈ-યાર રહે છે. માત રોહા ભાવોના પ્રાઈસ ઓરટ મંજાનો અને વેપાર માખલ વધારો.
L. MISTRY
 51 BRÉE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.